

ALTOM

NORGES
BESTE
EKSPERTER

FISKE

1. juli 2023

FISKELEDER GODT FOR HELSA.

**Ta bedre
fiskebilder**

**Kjemper
for villaksen**

Ørreten har en favoritt

**GRØNT
ER GULL**

Lars Nilssen:
**Ny teknologi
gir økt fangst**
*Duppen som var så god
at den skulle forbys*

LYR
– Kystens
sprintkonge

**Slik lurer
du sky fisk**

**Helt på
grensen vilt
ørretfiske**

Skjermen som stjeler sjarmen

I dette nummeret av **Alt om Fiske** gjør Lars Nilssen seg opp noen tanker rundt de nye teknologiske hjelpemidlene som har forandret jakten på storfisken radikalt. Først kom ekkoloddet som viste hvor det var fisk, siden kom LiveScope som faktisk viser hvordan fisken reagerte på agnet ditt.

Tidligere handlet sportsfiske om hvor mye kunnskaper du hadde om fiskens bevegelser som følge av vær og vind, fiskens tilgang på – og valg av – føde, topografien under vannet og så videre. Det handlet om å være smartere enn fisken. Lokke den med imitasjoner av det som sto på menyen, om å vite hvor fisken skjulte seg og når den beveget seg. Noen ganger pågikk det også en uhytellig fight om få en større fisk enn kompisen lenger oppe i elven, som et bevis på at du hadde knekt koden best den dagen.

Mye av sjarmen og spenningen ved sportsfisket blir borte når du sitter og følger fiskens bevegelser på en skjerm. Dobbelte ille blir det når du drar til et fiskevann nettopp for å slippe unna hverdagens kjas og mas med overdrevent skjermbruk.

Et viktig spørsmål som reiser seg, er hvor grensen for bruk av teknologiske hjelpemidler går før du ikke lenger kan kalle det for sportsfiske. Det er en grunn til at garnfiske ikke kalles for sportsfiske. Det blir for lett. Det skal være vrient å få en fisk, og desto morsommere når den endelig biter på kroken.

Det er ikke forbudt å bruke ekkolodd og LiveScope på jakt etter storfisken. Spørsmålet er om det kan kalles sportsfiske.

Innholdsansvarlig Peter Nagy

Peter N.

ALT OM
FISKE

KUNDESERVICE

Telefon: 22 58 55 60

E-post: abo-fiske@egmont.com

Adr.: Alt om Fiske abonnementservice,
Pb. 4980, 0441 OSLO

REDAKSJONEN

Redaktør: Alexander Øystå,
alexander.oysta@egmont.com

Innholdsansvarlig: Peter Nagy
peter.nagy@egmont.com

Redigerer: Espen Sørby

Art Director: Runhild Elgaaen

Produksjonskoordinator: Ingunn Elise Kristiansen

Ansvarlig redaktør/direktør: Axel Walø

Postadresse: Egmont Publishing

Alt om Fiske, P.b. 4980, Nydalen, 0441 OSLO

Besøksadresse: Nydalsveien 12A, Nydalen, Oslo

Sentralbord: 22 77 20 00

E-post til redaksjonen: fiske@egmont.com

ANNONSER

Ad.venture AS

christian@ad-venture.no

Annonsekoordinator:

Anita Myrvang

Tlf. 941 59 089

anita.myrvang@ad-venture.no

VIL DU BLI ABONNENT?

Ta kontakt med kundeservice eller gå inn på
www.bladkiosken.no

Abonnementspriser: 1 år ordinært abonnement: kr 727

Gullabonnement: 10 utgaver: kr 831

20 utgaver: kr 1455

Tegn gullabonnement og les om alle fordelene du får her:

<https://www.gullabonnement.no/altomfiske>

Abonnementet løper til det blir oppsagt.

@bladetaltomfiske

bladet_altomfiske

Stoff i bladet kan bare gjengis etter tillatelse fra redaktøren og med kildehenvisning. Alt om Fiske tar intet ansvar for originalbilder/artikler som ikke er bestilt. Utgivelse av stoff i Alt om Fiske skjer bare i henhold til våre generelle vilkår for rettigheter til stoff. Dette gjelder både for stoff som honoreres og for stoff som ikke honoreres. Vi forbeholder oss blant annet retten til å lagre og utgi stoffet i elektronisk form fra vårt redaksjonsarkiv eller andre databaser som vi har avtale med, herunder å utgi stoffet via internett. Innsendere av stoff kan, etter spesiell avtale med oss, i hvert enkelt tilfelle, reservere seg mot at deres stoff distribueres til våre kunder fra det elektroniske arkivet.

ET BLAD FRA

story house
EGMONT

ISSN: 0804-5887

TRYKK:
Egmont
Printing Service

Egmont Publishing er en del av Egmont. Egmont er et av Nordens største mediekonsern med 6300 ansatte og aktivitet i 30 land. Vi er en stiftelse og Egmont Fondet deler årlig ut over 90 millioner kroner til et bedre liv for barn og unge. Vårt motto We bring stories to life – har sterke publisistiske verdier. Vi står bak mer enn 700 magasiner, tegneserier, Klikk.no, TV 2, Nordisk Film, kinodrift, samt flere deleide selskaper.

EVENTYRLIG SUKSESS I NORGE

SEALION 7 4X4

BYD

byd.no

Den perfekte norske familiebil fra verdens største elbilprodusent

502km WLTP rekkevidde • 1500kg hengervekt

75kg takvekt • Høyt utstyrsnivå

578 l bagasjerom

**MÅ SES OG
PRØVES!**

Lanseringskampanje kun

469.900,-

Begrenset antall

Excellence-utstyrspakke inkludert – spar 129.000,-

91,3 kWh Blade batteri • Firehjulstrekk • Panoramatak med elektrisk solskjerm • 20 tommer Michelin Pilot Sport • Fjernlysassistent
Apple Carplay og Android Auto • Dynaudio lydsystem med 12 høyttalere • 360 panorama kamera • Flerfarget atmosfærellys
Vehicle-to-Load (V2L) funksjon + V2L kabel • Stemmestyring • 15,6 tommer roterbar skjerm • Cloud Service BYD App
Trådløs mobillading med kjøling • Sportsseter med oppvarming og ventilering • Head-Up Display med navi. Les mer på byd.no

ØRRE/RØYE

- 50** Grønt er gull
- 62** Røyelykke i Finnmark
- 68** Ørretfiske helt på grensen

SJØØRRET

- 46** Dronninga i nord

HAVFISKE

- 28** Storfangsten uteble
- 40** Den kjappe lyren

REPORTASJE

- 12** Mer teknologi
- mindre sjarme
- 20** Jens Olav vil
redde villaksen
- 26** Fiks rustne kroker
- 34** Ta bedre fiskebilder
- 56** Slik lur du sky fisk

FAST STOFF

- 2** Leder og kolofon
- 6** Nyheter og utstyr
- 18** Runar prater flue
- 66** Mat fra sjø og innsjø
- 74** Siste kastet

34 Ta bedre fiskebilder

40 Sprintkongen

26
Gi rustne
kroker nytt
liv

12 Blir det for lett å fiske?

50
Ørreten
går på grønt

56 Når fisken er folkesky

Forsidefoto:
Tom Furuseth

VERDENSNYHET!

e VITARA

PRIS OG AVGIFTSVINNER
FIREHJULSTREKK 2025

Elektrisk SUV med firehjulstrekk Som skapt for norske forhold

Avansert ALLGRIP-e 4x4 inkl. i prisen

Fire kjøremodus inkl. Trail-mode

412km WLTP rekkevidde

Suzuki Connect App

40/20/40 Justerbart baksete

Opptil over 500 l bagasjerom

Høy bakkeklaring

Les mer på suzuki.no

Introduksjonspris
e VITARA ALLGRIP-e 4X4 fra kun 334.500,-

SNOWTRAIL-UTSTYRSPAKKE INKLUDERT I PRISEN

19 tommer mørke aluminiumsfelger • 10-veis elektrisk justerbart førersete • Ambient stemningsbelysning • Adaptive fjern- og hovedlys
Ikonisk 3-point led matrix • Trådløs mobillading • Stemmestyring- INFINITY by Harman lydsystem med subwoofer • Oppvarmet ratt & frontrute • 10.25-tommers skjerm & 10.1-tommers senter skjerm • Apple Carplay og Android Auto • 360 graders kamera

Smart kombo

Veil. pris:
79,-

Hva foretrekker fisken å bli lurt av, sluk eller spinner? Spør du fisken, får du ikke noe svar, men kanskje Søvik spinnsilda er svaret? Her får du nemlig begge deler, en ekstremt naturtro stingsild-imitasjon, med påmontert spinnerblad i front, som gjør at sluken lager ekstra mange bevegelser i vannet. Leveres i 9, 12 og 15 gram og i seks ulike farger.

Leverandør: Søvik

– Surna dør!

Grunneiere og fiskere har trykket på alarmknappen for Surna. – Surna dør. Reguleringer i forbindelse med kraftutbygging har ødelagt elva, sier de til avisa Driva.

Dette bildet av elva Surna ble tatt for fire år siden ved Smehølen, som mange mener er den fineste fluehølen i Surna.

Men nå lyser varsellampene for deler av elva, som lenge var kjent for å ha gode forhold for ørret og laks. Det er reguleringen av elva som kom med utbyggingen av Trollheim kraftverk på 1960-tallet, som pekes ut som den store syndebukken. Den førte til at elva ikke lenger får bre seg ut når det kommer

store vannmengder. Da søker vannet isteden ned til bunnen og rører opp leira som ligger på bunnen.

Gyteplasser dekkes av leire, fisken mister tilgangen til nødvendige områder og lakseungene finner ikke noe sted å gjemme seg. Strekningen fra Mauset og Svean og ned til Surnadalsfjorden er hardest rammet. Der er vannet grått og seigt på det verste og bortkastet å fiske i, skriver avisa Driva.

Veil. pris
fra: 799,-

PERFEKT PÅ TUR

Lightning HT II teleskopstang l er sju fot når du trekker den ut, men bare 45 centimeter lang når du skal ha den i sekken og den perfekte turkamerat. Stangen har moderat – rask aksjon og gjør jobben uansett om du fisker med med sluk, spinner, wobblers eller mark. Korkhåndtaket er godt å holde i på kalde dager. Finnes i tre lengder: 7 fot 2-10g, 8 fot 3-15g og 9 fot 7-28g.

Leverandør: Berkley

Veil. pris
fra: 79,-

UV-magi for alle pengene

Etter at noen forskere fant at fiskene får bedre øye på farger med ultrafiolett finish, har flere produsenter pimpet opp sluker og spinnere med UV-partikler i lakken. Her har den velkjente Vibrax-spinneren fått nye glide farger på både kropp og spinnerblad som vil vekke oppsikt nede i dypet. De fisker rett og slett bedre enn naturlige farger, sier det. Spinneren egner seg til fiske etter de fleste arter, rovfisk som abbor og mort i rolige vann, eller ørret og laks i raske elver.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris:
349,-

Veier lite – veier mye

Hva er det som veier lite, men likevel veier mye? Jo, det er en digital vekt du kan veie fangsten din med. Berkley digital lommevekt veier bare 90 gram, og som navnet tilsier, du får plass til den i lomma. Likevel kan den veie fisk opp til 25 kilo, det er jo helt magisk. Vekta byr på to desimaler, slik at du kan fortelle at ørreten veide 0,64 kilo, ikke bare 0,6 kilo.

Leverandør: Berkley

Sikter stort: Målet er å få større ørret i håven i framtida.

Roar Borgerås

Prosjekt: Større ørret

Askøy jeger- og fiskerforening er i gang med et stort prosjekt som skal gi større ørreter i Siglingavatnet.

Det er mye ørret i Siglingavatnet ytterst på Askøy, øya utenfor Bergen. Problemet er at ørretene er så små. Det er Askøy jeger- og fiskerforening i ferd med å gjøre noe med.

Nå fiskes det opp så mye småørret som mulig ved å sette ut garn. Ved siste garntrekking i Siglingavatnet i begynnelsen av juni ble det dratt opp 29 ørret i de fem garnene som var satt ut. Uttak av fisk skal gi bedre kvalitet og størrelse på fisken som er igjen. Til høsten fortsettes det med garntutsetting.

Det er også ønske om å sette i gang en gytebekk som går fra Siglingavatet og ned i Langevatnet slik at fisk kommer opp fra Langevatnet, som har forbindelse med sjøen. Foreningen har etablert to kulper i elva og så er det bare å vente og se hva som skjer til høsten når det blir høstflom og fisken begynner å gå opp. Det er ikke fiskekort for fiske i Siglingavatnet i dag, siden fisken er så liten. Skulle det igjen bli stor ørret i vannet, vil fiskekort bli vurdert på nytt.

Veil. pris:
199,-

SMART SAK

Guideline Net Leash heter denne lille saken, en plastbelagt stålwire med karabinkrok i hver ende. Fest den ene til håven og den andre til beltet ditt, så slipper du at håven forsvinner i den strie elva hvis du mister den under fisket. Lengde i utstrukt tilstand er 140 centimeter.

Leverandør: Guideline

KAN BRUKES OVERALT

Sølvkroken har virkelig jobbet med å lage norske navn på produktene sine, og den nye serien med fiskebriller har artige navn som Gløtt, Mys og Blikk. Innfatningen er lagd av resirkulert havplast. Linsene er av polarisert polykarbonat som sørger for optisk klarhet og tåler en støyt uten å få riper. Alle linsene er grå, men har fått coating i ulike farger. Grå linser gir en god og reell fargegjengivelse. Solbriller kan også brukes til andre aktiviteter enn fiske, ifølge produsenten.

Leverandør: Sølvkroken

Veil. pris:
499,-

Spinner av seg selv

Veil. pris: 79,-

Oppstrømsspinneren DAM Salmon Spinner er effektiv på laks. Der andre spinnere kollapse ved oppstrømsfiske, holder DAM Salmo trykket. Kast oppstrøms og hold kontakt med spinneren, så spinner den i vei. Når den er rett foran deg, kan du sveive inn og kaste på nytt.

Leverandør: DAM

Veil. pris: 1699,-

FEMDELT GLEDE

Phazer 5-delt heter stanga og fem deler har den. Da er den kjekk å ha med seg på tur. Stanga tåler en stor laks på kroken, og i denne laksefiskepakka er den kombinert med snella Abu Garcia Max X 60 som igjen er utstyrt med Berkley Fireline 0,25 mm på spolen.

Leverandør: Berkley og Abu Garcia

Dystert om laks

Fiskefella ved NINA forskningsstasjon lms viser dramatiske endringer for laksefisk i elva og i havet.

Atle Skjelde

I 50 år har fiskefella ved NINA forskningsstasjon lms samlet data fra fiskene i elva lmsa. All fisk som passerer fiskefella i lmsa registreres, veies og måles før den får fortsette svømmeturen. Det finnes både ørret, laks og ål i vassdraget. Mye av kunnskapen vi har om villaksen kommer derfor fra forskningen som er gjort ved denne lille elva i Rogaland.

På de 50 årene stasjonen har vært i drift har situasjonen snudd seg radikalt, fra historier om fangstrekorder til overskrifter om krise i lakseelvene, og i dag er hovedmålet for forskningen å redde villaksen. Leksa

er den samme som vi har hørt de siste årene: Menneskelig påvirkning og lav overlevelse i sjøen trekkes fram som årsakene til de reduserte laksebestandene, og lakseoppdrett og klimaendringer utgjør de største truslene.

– Dataene fra lmsa gjenspeiler utviklingen vi ser ellers. Antallet laks som kommer tilbake fra havet har gått dramatisk ned siden 1980-tallet, og de siste årene har i tillegg den eldre fisken uteblitt. Det igjen betyr færre egg og dårligere forutsetninger for neste generasjon, sier seniorforsker i NINA Geir H. Bolstad, på hjemmesiden deres.

Nye laksefarger

Lenge var wobbleren Esko en hemmelighet i slukboksen til Esko Rapala, sønnen til Lauri, selveste grunnleggeren av Rapala. Men i 1997 laget Rapala en spesialutgave på 100 eksemplarer av dem i forbindelse med Eskos 60-årsdag. I år kommer den med tre nye laksefarger, farger laksen liker å hugge etter. Esko er en mer lett kastet flytende wobbler enn Original, og flyter med en naturtro gange. Når du sveiver inn, dykker den ned til sitt naturlige fiskedyp, og holder seg der. Skjeen er vinklet, slik at den tåler sterk strøm.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris: 179,-

Søvik Stingsild

Søvik Stingsild er kompakt, langt kastende og veldig naturtro imitasjon av en stingsild. Denne fisken lever i både saltvann og ferskvann og blir ekstremt tallrike der de etablerer seg. Dette blir en svært viktig del av dietten til rovfiskene. Er biotopen riktig, kan dette fort bli hovedføden, selv for predatorer i XXL størrelse. Prøv Søvik Stingsild spesielt etter sjørret i saltvann og ørret og røye i ferskvann! Leveres i 7, 10, 14, 21 og 28 gram.

Veil. pris
fra: 69,-

Priser Fra 69,- til 79,-

Veil. pris:
199,-

KLAR TIL DYST

Sølvkroken Klar er designet for norske forhold, og det skal litt til før denne blir slitt, eller ryker for den saks skyld. Linen har fluorocarboncoating som gjør at du kan kaste langt, og coatingen – eller belegget som vi sier her til lands – sørger også for at lina er så å si usynlig under vann.

Leverandør: Sølvkroken

Giftutslipp i Storåna

To alvorlige giftutslipp i år har gjort stor skade på elva, som renner gjennom Sandnes og ut i Gandafjorden.

Storåna i Sandnes er en viktig elv for laks og sjørret, og det har vært lagt ned mye jobb for å ta vare på elva.

Likevel har elva i år blitt rammet av forurensing flere ganger, med påfølgende massedød av fisk og elvemusling. Norges Miljøvernforbund har engasjert seg tungt i saken og krever nå bedre kontroll med byens utslippssystemer og overvannshåndtering, skriver de på hjemmesiden, der de viser til de to hendelsene.

I påsken var hele elven fylt med et tykt lag med skum, og mye fisk, smolt og yngel døde som følge av giftstoffet. Årsaken: En kum

gikk tett, og spillvann kom over i overvannet og rett ut i elven.

10. juni ble elva på nytt rammet av et utslipp som resulterte i mye død fisk, smolt og yngel. Vannprøver viste at det var klor i elva, og det mistenkes at klorutslippet kom fra en bedrift eller fra fasadevask på en større bygning.

Miljøvernforbundet påpeker at slike hendelser ikke er unike for Sandnes, lignende hendelser forekommer også i andre byer. Sist i Trondheim der Miljøvernforbundet anmeldte Trondheim kommune for kloakkutslipp i Nidelva.

Veil. pris:
8500,-

Rå fluesnelle

Scandi er den mest avanserte fluesnelle Guideline har laget, og den er spesialdesignet for laks- og sjørretfiske. Snella byr på et nytt nivå for ytelse, stabilitet og bremsekraft. Dype og smale spoler med vertikale vegger gjør plass til moderne, tykkere skyteklumper, samt hindrer at backingen bygger seg opp under intense kamper med fisken. Vekten er nøye beregnet og balansert for å matche moderne enhånds-, switch- og tohåndsstenger. Snellen fås i fire størrelser, og dekker alt av fiske etter laks og sjørret – fra enhåndsstenger i klasse #6-8 til switch og tunge tohåndsstenger i klasse #11-13.

Leverandør: Guideline

Veil. pris:
99,-

Feit og fristende

Savage Gear Fat Tail Spin er full av livlige bevegelser både når den synker og når den sveives inn i varierende hastigheter. Sluken vibrerer og flasher samtidig, noe som irriterer fisken noe innmari, den må bare glemme etter den. Det er tanken i hvert fall. Perfekt til abbor, gjedde og ørret. Kommer i ti farger og tre størrelser; 5,5 cm og 9 gram, 6,5 cm og 16 gram samt 8 cm og 24 gram.

Leverandør: Savage Gear

Veil. pris
fra: 269,-

TRYGG AVKROKING

Denne rustfrie forcepstanga er din beste venn når du skal kroke av fisken, uansett hvor godt den sitter. Tanga klipses enkelt på fiskevesten din slik at du alltid har den for hånden. Den fjærbelasta tanga har også linekutter.

Leverandør: Sølvkroken

Død gjedde ingen trussel

Funn av en død gjedde ved Venneslafjorden ble meldt til Statsforvalteren i Agder. Funnet var ikke noe trussel for økologien i vassdraget, var konklusjonen.

Gjedda er ikke like populær overalt. I noen vann er den en trussel for bestanden til andre predatorer, og der lyser varselampene med en gang gjedda blir observert.

Slik var det også da spillere fra Vindbjart håndball hadde plastdugnad og plutselig kom over en død gjedde ved en bekk i tilknytning til Venneslafjorden. Funnet ble rapportert til kommunen som igjen meldte videre til Statsforvalteren.

Ville funnet føre til at det måtte tas kraftigere grep for å bli kvitt uønskede gjester med finner og hale?

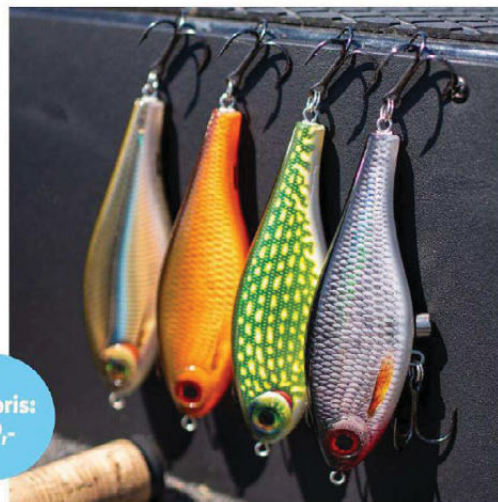
Etter å ha undersøkt saken kom svaret fra Statsforvalteren, som mente det var for mye usikkerhet knyttet til funnet, til at det kom til å bli undersøkt videre. De konkluderte likevel med at en enslig død gjedde i ikke var noen trussel for økologien i vassdraget.

Rocker som lokker

Rapala Super Shadow Rap Jerk rocker fra side til side som rene rockestjerna bare du rykker til litt med stangtuppen, og bevegelsene lokker til seg både abbor og gjedde og andre predatorer. Den kjøppe reaksjonsevnen til Shadow Rap når du vipper stanga gjør at den fisker selv når du ikke sveiver. Med tungstenvekter justerer du svømmedybden dit du tror fisken er. Usedvanlig lekker i lakken er den også og du får farger til alle forhold.

Leverandør: Rapala VMC
www.rapalavmc.no

Veil. pris:
289,-

Graver dypt etter gull

Veil. pris:
219,-

Gold Miner (gullgraver) er laget for å dykke dypt ned i vannet – ni meter for å være nøyaktig – i jakten på havets gull. Wobbleren er utviklet for dorge- og trollingfiske og byr på kraftig vrikking og raslelyder i vannet for å lokke til seg byttet. Den er laget av solid plast og kommer i en rekke gilde farger.

www.rapalavmc.no

Veil. pris:
529,-

TÅLER EN DUKKERT

Savage Gear Digital vekt SW resistent tåler saltvann, derav bokstavene SW. I tillegg er den vanntett så klart. Den har også et krystallklart LCD-display med blå skjerm slik at vekta på fangsten formelig lyser opp når du veier den. Vekten veier nøyaktig helt til fisken bikker 50 kilo.

Leverandør: Savage Gear

Morten B. Stensaker

Ikke lov for alle

Fiskeridirektoratet har oppdaget at privatpersoner selger fisk på nettet. Bare yrkesfiskere har lov til å gjøre dette.

– Vi advarer mot flere tilfeller av ulovlig salg av fisk på sosiale medier, som Facebook. Flere privatpersoner annonserer fangst for salg i lokale grupper. Dersom man ikke har de nødvendige tillatelsene, er dette ulovlig. Et eksempel er en mor som annonserer og selger 70–80 kg filet som sønnen har fisket. Det kan føre til både bøter, inndragning av fangst og utstyr, sier Nils-Olaf Larsen, gruppeleder i Fiskeridirektoratet.

Ifølge regelverket er det bare registrerte yrkesfiskere med godkjent båt og nødvendige tillatelser som har rett til å selge fisk. Fritidsfiskere uten tillatelse for omsetning kan ikke selge fangsten sin, uansett mengde eller type sjømat – det gjelder både torsk, sei, krabbe og annet.

Ved salg av fisk går det et tydelig skille mellom fritidsfiske og yrkesfiske. Dersom båten ikke er registrert i fartøyregisteret, blir du regnet som fritidsfisker, og en person eller et foretak kan ikke omsette fangst for mer enn 50 000 kroner per kalenderår. Omsetningen skal alltid skje gjennom et fiskesalgslag eller en godkjent kjøper.

Dersom du har fått dispensasjon fra ditt salgslag til å selge fangsten ved kai, skal du være registrert i kjøperregisteret.

– Det kan virke uskyldig, men kjøp og salg av fisk uten tillatelse er et alvorlig lovbrudd. Det skaper urettferdig konkurranse, skader de seriøse aktørene og gjør det vanskelig å ha oversikt over fisket og hvor mye som blir hentet ut fra havet, sier Larsen.

Pålitelig arbeidshest

Lawson GTS-snellene er til å stole på, enkle allroundsneller for alle typer havfiske. Materialet er en blanding av aluminium og kompositt, som gjør den lettere, men også mer solid. Snellene har detaljer som dobbel anti-reverse baksperrsystem, CNC-aluminium i sveiv, spole, stjernebrems og spolefrikobler, drev i rustfritt stål, forsterket spoleaksling og bremseskiver i karbon. Fås i tre størrelser.

Leverandør: Lawson

Veil. pris
fra: 1699,-

ANDERSDUPPEN

Andersduppen ble lansert i 1954. Duppen gjorde det mulig å plas- sere ei marktugge på steder det tidligere var umulig å komme til. Mange av datidens sportsfiskere mente at den var så effektiv at den utgjorde en trussel mot ørret- bestandene. På årsmøtet i Norges Sportsfiskeforbundet i 1960 la en gruppe fluefiskere fram et forslag om at Andersduppen skulle forbys, men forslaget ble forkastet med få stemmers flertall.

Lars Nilssen

MER TEKNIKK – MINDRE MAGI

Nye teknologiske hjelpemidler i jakten på storfisken skaper like mye debatt og steile fronter som da Andersduppen ble lansert for 70 år siden.

Tekst:
Lars Nilssen

Jeg har vært besatt av fisk og fiske siden duppen gikk under for første gang. I perioder har jeg fundert på hva som trigget besettelsen. Som hos de fleste andre jeg kjenner med vedvarende og kronisk fiskedilla, er det en viss arvelig komponent. Påfallende mange har hatt en bestefar som var usedvanlig ivrig.

Men det holder ikke å forklare lidenskapen kun med gener. Arvelige egenskaper må dyrkes fram. Hvem og hva som sto for dyrkingen, og hvorfor besettelsen har fortsatt i voksen alder, er mer komplekst. Med årene har de egofikserte grubleriene avtatt. Erkjen- nelsen av at det er sånn, og trolig

kommer til å forbli sånn, er ikke bare befriende.

Den er også avgjørende for å kunne være skikkelig på fiskekjøret uten å få dårlig samvittighet. Erkjennelsen åpner også opp for grublerier rundt fisket som ikke handler om en selv – for eksempel hvorfor fiskene oppfører seg som de gjør, og hva som trigger dem til å ta den ene dagen, for deretter å gi fullstendig f... et døgn senere.

Diskusjonene som er oppstått rundt bruken av ny teknologi og moderne elektronikk har imidlertid aktualisert det egosentriske spørsmålet: Hvorfor har jeg konstant fiskefeber, og hvorfor er jeg så hekta på å fiske på min måte?

FRA GUTTEDRØM TIL VIRKELIGHET

Under guttedagenes røde og hvite korkdupper var det primært loff og sekundært meitemark på krokene.

**Er dette
sportsfiske?**

Mindre magi: Kartplotter med ekkolodd har i 40 år hjulpet med å finne steder med fisk. Det har økt beskatningen på stasjonære arter, som steinbit. Dagens teknologi viser i sanntid om fisken er der eller ikke. For brukerne er fiskemysteriet forbundet med fiskens vilje til å ta, ikke om den er der eller ei. ➤

Vitenskap: Med LiveScope er guttedagenes drøm om å kunne se hvordan fisken reagerte på agnet vi presenterte, blitt virkelighet. Å realisere sine drømmer og fantasier er et imidlertid et tveegget sverd.

Noen dager gikk duppen under med det samme den tok vannet. Andre ganger tok det lang tid før noe skjedde, og nappene var av en annen karakter – mer forsiktige.

På slike dager husker jeg vi fabulerte om å ha et kamera montert på duppen, et kamera pekende ned i vannet koblet opp mot en skjerm på bredden så vi kunne se hvordan morten reagerte på agnet. Oppførte den annerledes hvis vi byttet ut ferske loffekuler med kneip eller meitemark? Ville en annen type agn tiltrekke seg større fisk?

Hadde noen fortalt oss at det i løpet av vår levetid ville komme et verktøy som gjorde fantasien virkelig, hadde vi trolig trodd på dem. På 1960-tallet var framskrittet bak hvert hjørne. Det meste fortonet seg mulig å få til hvis man ville. De sendte jo folk til månen.

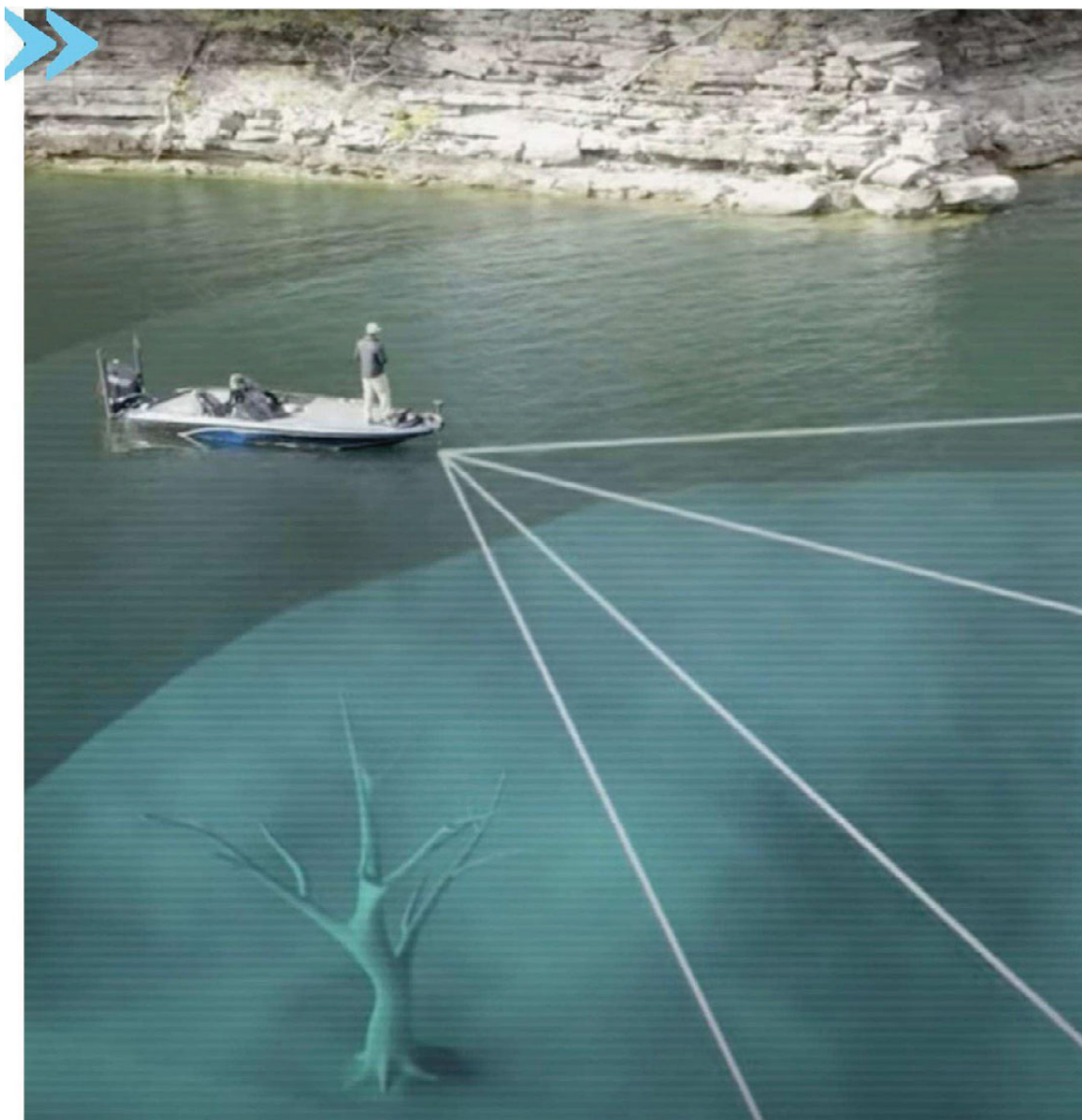
VIL VI SE INN I MYSTERIET?

En gang spurte vi fattern til Petter om han trodde det snart kom utstyr som gjorde at vi kunne se hva som skjedde under vann når vi fisket. Han var en mann full av framtidshåp og alltid stacket opp med det nyeste av det nye. Jeg husker hvordan han stolt som en nybakt far viste fram en nyvinning av en wobbler, en plastfisk som kom til å revolusjonere gjeddefisket – den leddete hiloen fra ABU.

Fattern til Petter lot seg sjelden imponere av fangsten våre. Han hadde heller ikke sansen for ønsket vårt om å se inn i mysteriet, som kalte det.

– Framskritt og kunnskap er finfine saker, gutter. Men noen arenaer bør forbli underfundige og rare, hvis ikke tar det fra oss gleden av å mestre det ukjente! sa han.

«De fleste av oss vil ikke vite hvor fisken er – iallfall ikke på den måten.

Han messet synet sitt på framskrittets potensielle trusler som en prest som holdt tordentale om det arme syndige mennesket som ikke så sin begrensning her på jorden.

Fattern til Petter var storfiskjeger av rang og stort sett døv på det øret som lyttet til våre meninger og opplevelser. Bortsett fra en gang. To (i mine øyne) gigasvære abborer kom etter marken da jeg sveivet inn etter det første kastet på et sted i Kolbotntjernet vi aldri hadde fisket før.

Heller enn å spørre og grave om hvor store jeg anslo de til å være, forhørte han meg om hvor jeg eksakt hadde vært og i hvilken retning jeg hadde kastet.

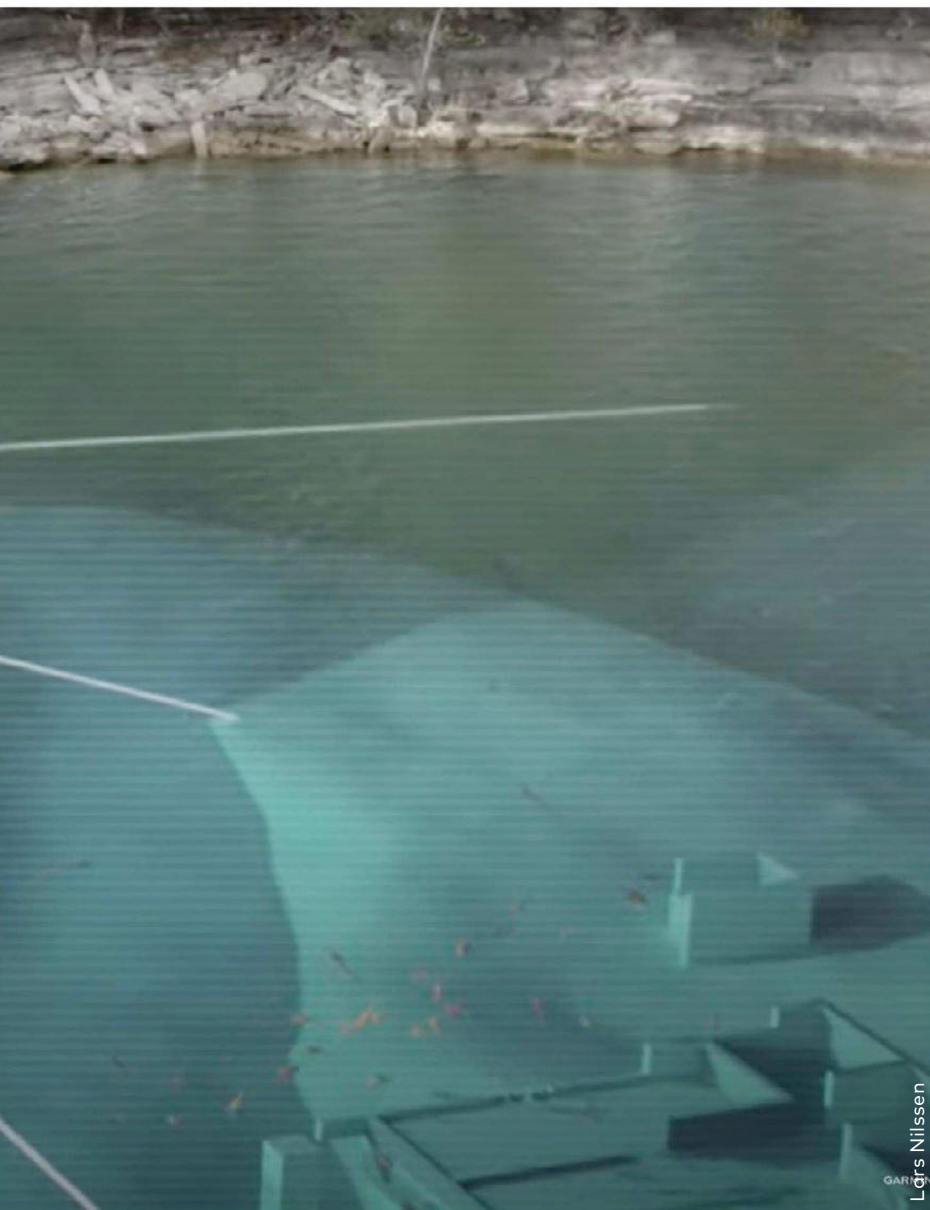
TRÅLET BUNNEN MED TUNG SLUK

Uka etter hadde han svingt båten sin inn bak neset der storabborene hadde

vist seg, og han fortalte hvordan en abbor over kiloen hadde slått på akkurat der jeg hadde hatt de to store etter meitemarken. På ny var det som han tok på seg prestehabitten og trådte fram på prekestolen.

– Skal dere bli flinke fiskere, få de store, må dere finne ut hvor de står. Det varierer fra art til art og fra vann til vann, men stort sett er det likt. Da jeg begynte å interessere meg for de største, trålet jeg sjøene jeg fisket med en tung sluk uten krok. Slik fant jeg kanter, grunner og dyp med tydelige strukturer på bunn. Oppdaget jeg en plass jeg hadde trua på, noterte jeg meg et par holdepunkter i omgivelsene, som gjorde at jeg kunne finne fram tilbake omtrent på kvadratmeteren, messet han.

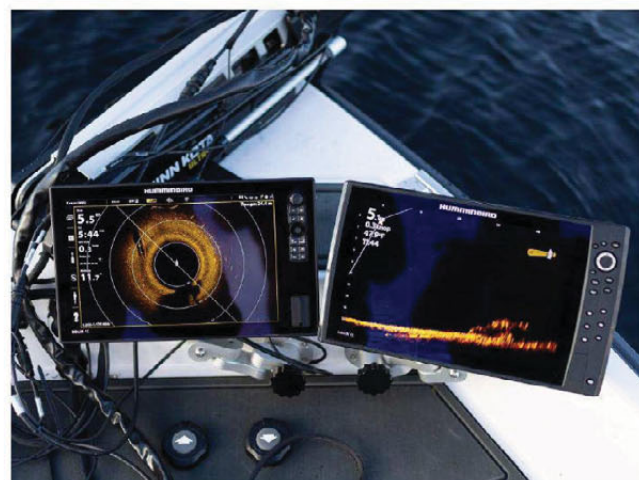
Der de store abborerne hadde fulgt etter marken min og han hadde tatt den på kiloen, var et sånt sted – en rett

Luring: Deeper Smart Sonar Chirp+ er et kastbart, trådløst ekkolodd, som kom på markedet for noen år siden. Via en mobiltelefonapp gir det deg muligheten til å finne ut hvordan det ser ut under overflaten, samt finne ut hvor fisken står. Deeperen ble populær blant unge fiskere, men den skapte aldri den samme furoren og krangelen som livescope har gjort.

Gammel travet: Ekkolodd som viser bunnstrukturer og fisk under båten har eksistert i mange år.

Lite sjarme: Med dobbel skjerm og livescope har man så godt innsyn i mysteriet der nede at du kan følge sitt eget fiske via skjermene.

skråning ned i dypet tre, fire meter fra land.

DU MÅ VITE HVOR HU BOR

I forbindelse med en artikkel jeg skrev om gjeddefiske for et noen år siden, ringte jeg mannen som har tatt flest gjedder over 15 kilo her i landet. Han hadde fisket hele sitt liv i Glomma og var tydelig i sin tale da jeg spurte om hvilke faktorer som måtte være på plass for at de store gjeddene skulle hugge.

– Å få de store tel å ta handler verken om månefaser, været eller tid på dagen. Det har med én ting å gjøre, du må vite hvor hu står, der hu pleier å være når hu ikke jakter. Og for å vite det må du fiske mye, sa gjeddekongen.

Både fatteren til Petter og gjeddekongen fra Østfold fanget store fisker fordi de hadde unik kunnskap tilegnet på

basis av måneder og år i felt. Hundrevis av fisketimer hadde lært dem om storfiskenes foretrukne bunnstrukturer og steder. Hadde de fått vite at små billige ekkolodd kunne gjort jobben på en brøkdel av tiden, hadde de kanskje sagt at jo, da, men det er ikke bare bønn det kommer an på, vettu.

Hadde de videre hørt at det for et par år siden ble lansert et verktøy som også viser hvor storfisken står, forteller deg hvor du skal kaste og i tillegg viser deg i sanntid hvordan fisken reagerer på det du presenterer, hadde de trolig holdt kjeft, snudd seg i graven og priset seg lykkelige over at de levde i den tiden de gjorde.

HVA ER SPORTSFISKE?

Barndommens kamerafantasi ved Kolbotntjernets bredder – å kunne se i sanntid hvordan fisken reagerer på

◀ **Smarttelefon:** Å fiske med ekkolodd på isen har bredt om seg. I vinter kom Lunner Grunneierlag og Lunner Almenning med nye fiske-regler som forbyr bruken av alle hjelpemidler som kommer inn under kategorien «teknisk fiske».

det oss imot å ha dataverdenen med inn i skogen, ut på vannet eller opp på vidda. En viktig grunn til at vi søker dit, er nettopp for å komme vekk fra den.

HEKTA PÅ TEKNO

De som bruker teknologiske hjelpemidler ser det annerledes. De digger det. Det øker sjansen for å få fisk og åpner muligheter for å (bokstavelig talt) spotte og fiske selektivt på de store. Selv om de fisker ekstremt presist, betyr det ikke at fisken er sjanseløs. Vi vet alle hvordan fisken kan være fullstendig uinteressert, selv om vi presenterer varene presist og delikat.

Den subjektive fiskegleden er like reell og intens for en livescope-fisker, som for oss som verken bruker eller liker teknologiske hjelpemidler (annet enn yr.no). Allikevel føler mange av oss at det vi opplever er mer «ekte» - at verdiene og metodene våre er mer edle og korrekte enn hos «de teknologiske juksemakerne» i dyre båter.

Derfra er veien kort til å mene at forbud og/eller sterke begrensninger av teknologi er på sin plass. Men hvorfor skal vi ha enerett på å definere hva som er sportsfiske og hva som gjør fisket spennende og altoppslukende?

Napp med app

agnet – er blitt en realitet. For kroner 25 000 og oppover får du det som skal til for å se krystallklare bilder av hva som skjer der nede under vannflaten.

De fleste av oss vil ikke vite det – iallfall ikke på den måten. Vi lar heller kjente (og upresise) parametere som vær og vind være bestemmende for

hvor vi søker når. Hadde vi hatt «full kontroll» hadde store deler av fascinasjonen forsvunnet.

Vi driver sportsfiske, ikke optimalisert fangst. Hvordan vi fanger er langt viktigere enn å fange flest og størst. Å se på skjermer heller enn på vannet virker fullstendig fjernt. Dessuten byr

Tysk oppfinner

Den tyske fysikeren Alexander Behm tok patent på ekkoloddet i 1912. Over hele verden bortsett fra i Norge anses han som oppfinneren av ekkoloddet. 8. september 1904 publiserte imidlertid Teknisk Ukeblad tegninger av et «apparat, hvormed havdybden kan måles, uden at apparatet har forbindelse med havbunden». Det var Hans Sundt Berggraf (1874–1941) fra Stavanger som sto bak oppfinnelsen. Alexander Behms' ekkolodd er en karbonkopi av oppfinnelsen til Berggraf, men Behms var raskest i avtrekkeren ovenfor patentmyndighetene og ble stående som oppfinneren.

139 ØRRETER OVER FIRE KILO

Stor fisk skaper engasjement. Diskusjonstrådene på facebook-sider som *Mjøs fiskern* er flere ganger så lange etter innlegg om moderne elektronikk sammenliknet med andre temaer.

Frontene er steile. Ordbruken er krass og påstandene mange. Flere av «scoperne» underrapporterer fangster heller enn å skryte av dem. Det fortelles gjerne om hvilken wobbler, stang og snelle som er brukt, men at fiskene er tatt ved hjelp av «live» underkommuniseres. Om det er fare for å bli mobbet, vil gi flere likes, eller om de føler på et snev av juks og bismak skal være usagt.

Selv om mange dyktige live-fiskere hevder det ikke er sååå lett å fange fisk ved hjelp av det nye verktøyet, er det et

udiskutabelt faktum at livescope er et usedvanlig effektivt hjelpemiddel, og særlig i jakten på de store.

At tre «livescope-båter» i løpet av tre helger i vår tok hele 139 ørreter over fire kilo på Mjøsa, forteller sitt. De valgte definitivt riktig tid og fisken var i støtet, men selv de beste trollingfiskerne er ikke i nærheten av 20 prosent av en slik fangst på en hel sesong.

BEGRENSNINGER

Dagens avanserte ekkolodd vil bli bedre, billigere og enklere å bruke i årene som kommer. Idag setter de fleste «live-fiskerne» tilbake de fleste storfiskene.

Det blir trolig en kortvarig virkelighet. Om bord i båter hvor fiskerne gjerne slår ihjel alt de får, kan de nye ekkoloddene bidra til skadelige innhogg selv i sterke bestander.

De reglene som før eller siden kommer rundt bruken vil ta dette i betraktning. Om forvaltningen (lokalt eller sentralt) klarer å skille mellom visefram-fiskere og slåihjel-karer, gjenstår å se. Jeg tviler. De fleste steder vil trolig regelverket bli som på Hadeland. Her forbyr nye fiskeregler alle former for teknisk fiske i alle type vann. ■

fiske@egmont.com

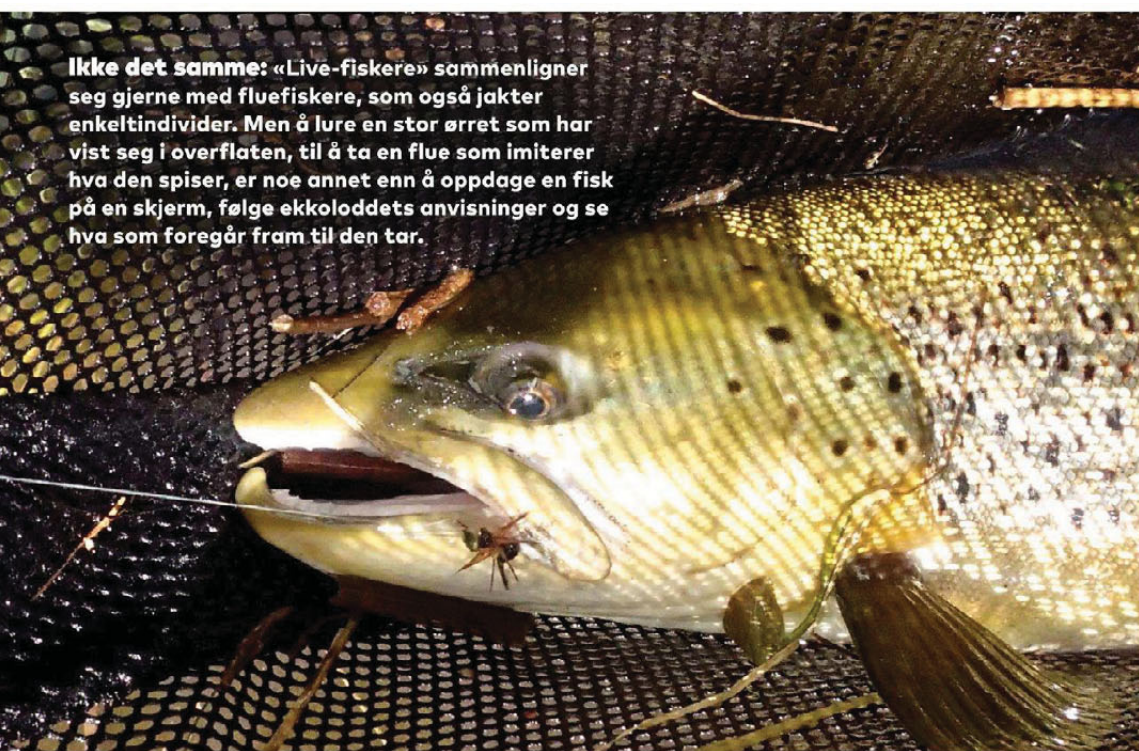
Ekkoloddet

Et klassisk ekkolodd viser et historisk bilde av hvordan fiskene svømte, og hvordan bunnen så ut der du allerede har passert. Ved hjelp av høyfrekvente signaler som sendes ut og mottas i flere retninger samtidig, lager livescope skjermbilder av fisk som beveger seg i sanntid. Med sine mer enn 20 000 medarbeidere spredt på 80 kontorer rundt omkring i verden, var Garmin først ute med lansering av sanntidsekkoloddet.

I presentasjonen av produktet beskriver de det slik: «Med LiveScope-ekkolodd kan du se under vannet med fantastiske sanntidsbilder. Visningen er så klar at du kan se struktur, fiskestimer og til og med hvordan fisk reagerer på agn. Med bildestabilisering, levende farger, en tilpassbar visning og tre retningsmoduser kan du finne fisk uansett hvor de er.»

Den samme teknologien leveres nå også av selskaper som Lowrance/Simrad (Active Target) og Humminbird (Mega Live Imaging). For rundt 30 lapper kan du kjøpe utstyret og etablere ditt eget levende TV-spill, forutsatt at du er på et sted hvor du kan sjøsette en båt eller kano.

De som bruker livescope, har like stor opplevelse og fiskeglede som oss andre. Men teknologien de bruker er i ferd med å endre idéen om hva som er et godt fiske og hva som er en stor fisk. I et intervju med bladet Jakt & Fiske treffer storfisker Kjell-Remi Westlie spikern på hodet: «I Norge har vi flere svært profilerte fiskere, som er sponset med dyrt utstyr fra ulike leverandører. Men når de samme personene reklamerer for ulike typer agn, sneller og stenger uten å være ærlige om at de også bruker livetransdusere, får folk fort et forvrengt bilde av hva som er vanlig å oppnå på fisketur.»

Ikke det samme: «Live-fiskere» sammenligner seg gjerne med fluefiskere, som også jakter enkeltindivider. Men å lure en stor ørret som har vist seg i overflaten, til å ta en flue som imiterer hva den spiser, er noe annet enn å oppdage en fisk på en skjerm, følge ekkoloddets anvisninger og se hva som foregår fram til den tar.

onar (360) PING ON 100

Full oversikt: De nye ekkoloddene kan blant annet stilles inn på 360 graders view. Her ses båten i midten, og sirkelen rundt avslører bunnstrukturer og fisk.

Range: 80 f

Lars Nilssen

Mathias Arnhem

Possum- fluer

Tekst og foto:
Runar Warhuus
rwarhuus@online.no

Runar Warhuus
er en erfaren
fluebinder,
utgiver og
forfatter av
fluefiske-
litteratur.

Australia er viden kjent for sitt ørretfiske. Mindre kjent hos oss er en rekke lokalt utviklede fluekonsepter som helt eller delvis bindes av det stedege klatrepungdyret possum.

Opossum er amerikansk pungrotte og mindre enn possum. Navnene brukes dessverre litt om hverandre. Her skal det handle mest om tradisjonelle fluer av australsk possum. Jeg ble satt på sporet av engelske fluefiskere som hadde konkurrert i Tasmania og fått noen for dem helt nye fluer de sa fløt som korker og fisket bedre enn CDC. Jeg antok at de tok i litt, men interessen var vekket.

Inntil ganske nylig var det vanskelig å få kjøpt possum, selv for lokale. De baserte seg stort sett på trafikkdrepte dyr de kappet halene av. Dette bærer fluekonseptene preg av.

I den grad possum har vært brukt i vår del av verden, har det mest vært kroppshår. Men av nevnte grunn er halehår fortsatt mest brukt i Australia og Tasmania. Dette er i ferd med å endre seg, fordi det i dag er god tilgang på praktfulle, beredte possum-skin.

I Tasmania brukes kroppshårene fortsatt mest til dubbing. Skinnen har varierte farger som passer til mange imitasjoner, men tar også farge godt. Noen av hårtuppene ligner på dekkhår og kan være med og gi liv til tørrfluer i litt bevegelse, og i vannet for nymfer og våtfluer.

Fra halen er det gråspettete området nærmest kroppen mest populært, men det er også dem det er minst av. Derfor er fortsatt de fleste lokale possumfluene bundet av de nesten svarte, tykkere og striere halehårene. Disse hårtuppene er ganske stive med en glans som minner mye om selull, som de kan være en god erstatning for.

De myke rotendene av halehårene flyter mye bedre enn kroppshårene, særlig dem ved haleroten nærmest kroppen. De gir derfor fantastiske tørrfluevinger, de flyter faktisk så godt at det ikke er behov for hackle, heller ikke flytemiddel – sies det. Derfor er det skapt mange no-hackle duns og klekke-re som kan være svært effektive særlig sammenlignet med eldre fluer med stivt hackle og fjærvinger.

Mange velger å lage en vinge bak krokøyet med rotendene pekende mot halene slik som for andre fluer. Det var slike fluer engelskmennene viste meg. Andre foretrekker fortsatt loop-vinge.

POSSUM-FLUE MED «BAK FRAM» VINGE

Det var omtrent slike fluer jeg så uklare fotos av som de nevnte engelskmennene tok med seg fra Tasmania for noen år siden. Den dårlig skjulte hemmelighe-ten var at vingen var av en hårbunt bundet inn med rotendene pekende over halen. Det er superenkelt, gir en god silhuett og vingen fanger mye luft som gir svært god flyteeve. Det sies at den ikke behøver å impregneres for å flyte.

RUNAR
PRATER FLUE

Krok: Tørrflue her #14
Tråd: Her Uni-Thread 8/0 mørk brun
Haler: Possum dekkhår
Kropp: Blandet possum dubbing, børstet ut
Vinge: Liten bunt possumhår bundet inn som beskrevet ovenfor
Thorax: Dekkhår spunnet i løkke der den ene delen av løkken er litt dubbet. Formet med varmet dubbingnål og forankret med bitte litt UV-lim på undersiden.

POSSUM MIDGE EMERGER

Flua er kommersielt bundet i Tasmania. Fjærmyggklekker

Krok: Her våtflue #16

Haler: Hanehackle

Kropp: Dubbet med mørke halehår, blanding av naturlig brunsvart og hår farget skarlagensrød, ribbet med kobbertråd

Vingedeksel og vinge: Sort possum halehår

FALLSKJERMHACKLET POSSUM-FLUE

Flua er kommersielt bundet i Tasmania.

Krok: Tørrflue #14

Haler: Hanehackle

Kropp: Dubbet av brunsvarte possum halehår

Vingestolpe: Brunsvarte hårtupper fra possum-halen

Fallskjermhackle: Hane

POSSUM EMERGER

Flua er kommersielt bundet i Tasmania. Dette klekker-konseptet er kanskje det mestfangende i Tasmania. Men det stammer fra Victoria State på det australske kontinentet.

Hårene er fra den mørke delen av halen. Her bundet på tørrfluekrok # 16.

**Jens
Olav Flekke**
– styreleder i
Reddvillaksen – mener
det har sviktet i alle
ledd, fra direktorater til
departementer og Storting.
– Politikerne våre neglisjerer
villaksen, men det er
fremdeles håp, sier han
engasjert.

Engasjementet

Totalsvikt: – Det har
svikta i alle ledd. Politikerne
våre neglisjerer villaksen,
sier Jens Olav Flekke.

rustet aldri

Minne for livet: Jens Olav kommer aldri til å glemme fiskedøgnet i Reisaelva for 14 år siden. 23,1 kilo veide største laksen, som var dypt krocket, blødde og måtte avlives.

Skru tida noen år tilbake. Laksefisket i Reisaelva går trått de tre første døgnene, noe Jens Olav Flekke og fiskekompisen tilskriver lav vannstand for årstiden. Natt til 13. juli stiger elva ti centimeter.

Forholdene bedres dramatisk. Da fiskekompisene står ved elvekanten for å starte fisket, nærmest ånder det laks.

Men at duoen det neste halvannet døgn skal få oppleve et laksefluefiske for historiebøkene, aner de selvsagt ingenting om.

Tekst og foto:
Atle Skjelde

Jens Olav er utstyrt med en 14-foter, flyt/synk III-klump og ei svær selvbundet Sunray Shadow på en meterlang fortom i 0,40 mm

Fiskekompisen går først med ei lita dobbelkrocket flue. Jens Olav følger like bak. På tredje kastet fosser 23 kilo storlaks fra motsatt side av elva for å angripe tubeflua.

HINSIDES FISKEDØGN

Idet kjempen tar, ser fiskekompisen like ned i laksegapet tre meter utenfor ham.

Så følger et 40 minutters hardkjør av en annen verden med over 200 meter backing ute, før kulen kan landes. Mål og vekt? 131 centimeter og 23,1 kilo – og dagens første!

Resten av fiskedøgnet kroker og gjenutsetter mannen en laks på 16 kilo, to på 15 kilo, en på ni kilo og en på sju kilo. I tillegg retter en bamse på godt over 20 kilo ut enkelkroken i # 1/0 etter 40 minutters kjøring.

– Ja, det var et hinsides fiskedøgn. Vi fikk 21 laks på turen med snittvekt 12,4

Foto: Privat

kilo, erindrer Jens Olav. – Noe tilsvarende kommer aldri til å skje igjen. Elva var i tillegg fredet fra klokka to på natta til klokka ti på formiddagen.

Eventyrfisket skjedde for 14 sesonger siden. Styrelederen blir fremdeles salig når han tenker på opplevelsene.

LANDET OVER 1000 LAKS

– Den største laksen var dypt krocket, blødde og måtte avlives. Et oljemaleri av giganten har fått hedersplassen på stue-

veggen hjemme, forteller mannen som fisket Reisaelva i Troms fast fra midt på 1990-tallet til 2014, da han skiftet beite til Lærdalselva.

– I dag er ikke laksebestandene i noen av disse elvene mye å skryte av, oppsummerer rekordfiskeren.

Jens Olav Flekke startet fiskekarrieren allerede som seksåring ved ei lita og produktiv sjørretelv mellom Stavern og Nevlunghavn i Vestfold. Der fikk pjokken lov å fiske av foreldrene, som snørte ham fast til redningsvesten med tredoble knuter.

Laksefisket begynte han så smått å snuse på under studietiden i Molde. Først i de produktive småelvene rundt Rosenes by, før stangtuppen pekte mot Trøndelag og Gaula i 1977.

Siden har han svingt fluestanga i noen av de beste lakseelvene på kloden, og han har landet over 1000 eksemplarer av havvandrerens.

FJORÅRETS ELENDIGHET

De siste årene har det relativt sett blitt færre fiskedager for styrelederen. Han har mistet litt av laksetenningen, skiftet fokus mot sjørreten og framhever at han i hvert fall ikke skal være ansvarlig for å ha fisket den siste atlantiske laksen.

– Jeg har innsett at tiden med røykelaks av villaks til jul er forbi. Det vil

Årets sesong vil vise om fjorårets elendighet var unntaket eller regelen. Jeg håper på første alternativ.

Oljemaleri: Kona ville ikke ha et gipslik på stueveggen, så da fikk Sebastian Letier, tidligere Nerdrum-elev, oppgaven med å trylle fram kunstverket. (Foto: Privat)

Foto: Privat

bare skje hvis laksen krokes slik at den må avlives.

Jens Olav presiserer at han ikke er negativt innstilt til laksefiske. Kona hans var så heldig at hun vant lotteriet om laksefiske i Altaelva i år. Da følger han selvsagt med på lasset.

Og når dette nummeret av Alt om Fiske havner i butikkhyller og postkasser rundt om i det ganske land, er stangsvingeren nyss hjemvendt fra en ukes laksefiske i Gaula.

– Jeg har en annen tilnærming til fisket enn tidligere og tenker mer tur enn fangst. Årets sesong vil vise om fjorårets elendighet var unntaket eller regelen. Jeg håper på første alternativ.

SYKKELHJELMEN SPRAKK

Før vi går videre. For en håndfull år siden holdt en dramatisk sykkelulykke på å sette endelig punktum både for Jens Olavs fiskekarriere og selve livet.

JENS OLAV FLEKKE (70)

Bosted: Bekkestua i Bærum.

Sivilstatus: Gift med Ellen Svendsen, ivrig laks- og sjørretfisker.

Lidenskap: Villaks, og fluefiske etter laks.

Verv: Styreleder i den ideelle stiftelsen Reddvillaksen, som arbeider for å sikre livskraftige bestander i alle norske lakse- og sjørretvassdrag. Stiftelsen arrangerer den årlige Villaksauksjonen.

Mannen gikk på snørre så det sang. Sykkelhjelmene sprakk, og han pådro seg hjerneblødning. En skremmende opplevelse.

– Det gikk heldigvis bra, men det var på hengende håret.

På spørsmål om hvilken strategi han lener seg på i laksefluefisket, får vi opplyst at tidligfisket handler om synkelinefiske med store, fortyngede og selvbundne Sunray Shadows. Utpå sommeren fisker han lettere med intermediate eller flyteline og mindre Sunray-utgaver.

En artig oppleves fra Altaelva i fjor sommer må nevnes. Fiskeforholdene var elendige med 29 blodrøde grader og 19 elvegrader. Flytelinefisket foregikk med 60 centimeter lange fortommer i 0,70 mm. På fortommen hang ei fire cm lang Bhatakorva med conehead som ble skattet i overflata.

BRUTAL SPOTKJØRING

– Først da begynte vi å kroke laks og sjørret, smiler den nyslåtte pensjonisten som neppe har planer om å hvile på laurbærene.

Han skal fortsette villakskampen som han har gjort de 15 siste årene via Reddvillaksen-stiftelsen – en stiftelse som i år vil dele ut 1,5 millioner kroner til ulike sjørrettstiltak.

– Vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på villaksen, men det har svikta i alle ledd. Fra direktorater til storting. Politikerne våre tar ikke villaksen på alvor.

Villaksforkjemperen peker på den brutale spotkjøringa i regulerte lakselver som et stort problem, mens det er

Postkortidyll: Laksefiske i midnattssol. Kan det bli bedre?

positivt at sørlandselvene har reist seg igjen etter forsuringsdøden.

– Suksesshistorien på Sørlandet viser at det mulig å redde villaksbestander hvis det settes inn egnede tiltak, sier Jens Olav som omtaler oppdrettsnæringa som den klart største trusselen mot villaksen.

Sunray-fan: Det går i Sunrays hele sesongen.

PINGLETE HAVBRUKSMELDING

Han heier på Sondre Eide fra Hardanger, Akvafuture i Brønnøysund og andre oppdrettere som har satset på ny og lukka teknologi i sjø. Næringa ellers ønsker helst å drive i åpne merder fordi dette har lavest investeringskostnad per anlegg, forklarer entusiasten.

– Alt handler om å maksimere profitten for aksjonærene. Hvis næringa skal bli bærekraftig, må myndighetene vise hvor skapet skal stå.

Styrelederen mener havbruksmeldingen, som ble lagt fram av regjeringen rett før påske, er et skritt i riktig retning, selv om den framstår for pinglete.

– Meldingen setter noen grenser i forhold til lus og akseptabel dødelighet i merdene, sier villaksentusiasten

og retter fokuset mot forurensningen fra næringa.

Ifølge EUs vanndirektiv, som også gjelder for Norge, vil alle byer og tettsteder med mer enn 1000 innbyggere fra 2035 få strenge rensekrav av kloakk.

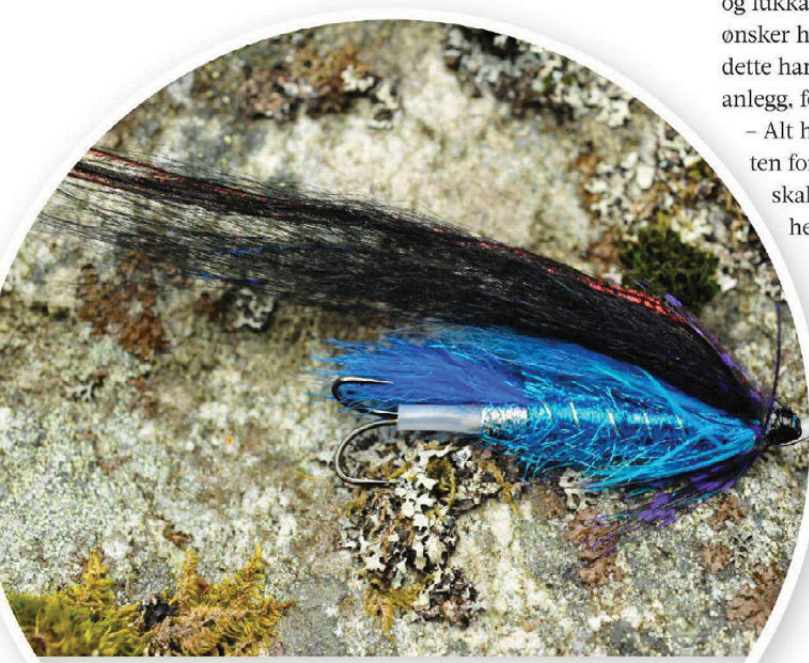
ENORME UTSLIPP

Byer over 50 000 innbyggere vil få kravet allerede i 2032. Samtidig bidrar oppdrettsnæringa i Norge til enorme mengder utslipp av næringssaltene fosfor og nitrogen til kystområdene.

Ett oppdrettsanlegg kan alene slippe ut nitrogen og fosfor tilsvarende en by med 50 000 mennesker.

I tillegg nevner Jens Olav kobberimpregnering av nøtene, som er giftig for organismer i sedimentet under og rundt anleggene. Og for å føre opp tre millioner tonn oppdrettslaks på verdensbasis – der Norge står for over halvparten – kreves enorme mengder förfisk som hentes lavt i næringskjeden.

– Kystforurensningen må reduseres og anleggene lukkes. Det finnes ingen vei utenom. Slik vil man også kunne nytte gjødselen til bioenergi og få en mer sirkulær drift, sier Jens Olav Flekke. ■

DETTE ER TURENE VI ALLE GJERNE SKULLE VÆRT PÅ,
TURENE VI KUNNE VÆRT PÅ OG TURENE VI FORHÅPENTLIGVIS
KOMMER PÅ EN DAG

SLIK BESTILLER
DU BOKEN
PÅ SMS

SEND
SMS-KODE:

DF24
TIL 2205

PRIS:
398 KR

SMS-BESTILLING VIL BELØPET BELASTES DIN MOBILTELEFONREGNING
OG DET KOMMER INGEN ANDRE KOSTNADER VED KJØPET

Pass på fluene: Sørg for å holde fluene tørre og fine. Fluekroker kan ikke skiftes ut, så ved alvorlige rustangrep er det rett i søpla.

Rustne kroker er ingen krise

**Glemt å skylle utstyret i ferskvann etter fiske i sjøen?
Funnet en sluk i ei rot ved et nedtappet vann?
Fellesnevneren er rustne kroker.**

Skifte eller reparere:
Det er det store spørsmålet
når du har en rusten krok.

Tekst og foto:
Dag Kjelsaas

Rust kan svekke kroker eller slukringer betydelig, og det er ikke alltid lett å avgjøre hvor alvorlig rustskaden er. Styrken på en krok kan testes ved belastning når den for eksempel er festet til en trebit. Sammenlign gjerne ved å belaste en ny krok tilsvarende. Slukringer kan testes ved å ta tak i kroken og sluken mens du vrir og drar

Kroker fås kjøpt i sportsfiskerbutikker eller på nett, og de utgjør tross alt en liten del av utgiftene ved å være sportsfisker. En grei regel er å skifte krok og/eller ringer hvis du er i tvil om

**På
spinneren:**
Her skiftes det til
ny krok og ring på
en spinner der kroken
var rusten og er
klippet vekk.

de fortsatt holder. Utgiften til nye er tross alt ikke så stor i forhold til ergrelsen dersom noe ryker, kanskje i kontakt med en stor fisk.

STÅLBØRSTE OG TANG

Ved lette overflatiske rustangrep (som på bildet) er kroken minimalt svekket,

men kan likevel trenge en oppfrisking. Ulempen ved rust er at kroken ikke lenger er 100 prosent spiss og glatt. Prøver du for eksempel å tre en mark på en slik krok, merker du at det skal mer kraft til enn på en ny, glatt krok. Når en fisk biter på, kan det på samme måte skje at kroken ikke glir lett inn og fester seg.

Ved et lett rustangrep tar du grep om kroken med ei tang eller fester den i ei skrustikke. Med en stålborste fjernes overflaterusta raskt, og kroken blir blank og glatt. Etter denne behandlingen bør spissen gjøres skarp ved hjelp av et bryne, eventuelt ei liten, fin fil.

TØRK FLUENE

På fiskefluer (unntatt tubefluer) er det ikke mulig å skifte krok dersom den

har alvorlig rustangrep. Slike fluer hører dessverre hjemme i søpla, og dersom det gjelder alt innholdet i en flueboks, snakker vi om en stor kostnad. Derfor bør varsellampene lyse om flueboksen ramler i vannet eller det regner heftig når du åpner den.

Mange bokser har luftehull som skal hjelpe til at fuktighet luftes ut, men det er ikke nok i fuktig vær eller dersom mange fluer eller hele boksen er våt. Det som skal til da, er et opphold i sola eller et annet luftig og varmt sted. Et alternativ er å legge brukte fluer i en egen boks, for så å tørke dem så raskt som mulig etter fiskeingen. På noen fiskevester er det festet en liten bit saueskinn eller noe annet der brukte fluer settes fast og får tørke. ■

Skarnsundet: Til tross for riktig månefase og mye fisk i sundet, ville ikke fisken bite. Verken for oss eller andre lokale fiskere.

Fisketørke og håbrett

Fisket i Trondheimsfjorden sommeren og høsten 2024 ble en skuffelse. Til tross for mye agnfisk og tidvis fullt ekkolodd, uteble de store fangstene.

Sommeren og høsten er høytid for fiske i Trondheimsfjorden. Sommeren 2024 skulle etter alle solemerker by på et yrende liv under overflaten, slik den ofte gjorde, og etter vinterens og vårens knallfiske lå forholdene til rette.

Lokale fiskere, både de som har drevet med havfiske i generasjoner, de få yrkesfiskerne som er igjen, og de som kun kaster snøret ut for rekreasjon på ferie, pleier å kjenne sin besøkestid på seinsommeren og utover høsten.

Da høstes det gjerne gode fangster av torsk, sei, lyr, og kanskje en og annen

Tekst og foto:
Philip Musum Aas

Stangbøy: Det er grisemoro når det blir full klaff på havet. Dessverre var det færre dager med slike øyeblikk høsten 2024.

A man is shown from the side, standing in a white boat and fishing. He is wearing a red baseball cap, sunglasses, and a grey and red jacket with a logo that reads 'HH HELL HANSEN'. He is holding a fishing rod with a reel. The background features a calm lake and a steep, densely forested hill under a blue sky with scattered clouds. A blue starburst graphic is positioned in the upper right area of the image.

**Sjelden
lykkestund**

Gode fiskeplasser:

- Selligrunnen
- Tautra
- Skarnsundet
- Straumen
- Verrabotn
- Hjellbotn
- Hestøygrunnen
- Fjordgrunnen
- Kvamsholman
- Låtra utenfor Aker
- Rolsøya
- Hoøya
- Ernesholmen

kveite. Men fjorårets høst ble annerledes.

EN ANNERLEDES HØST

Det mest slående aspektet ved havfiskehøsten 2024 var den systematiske mangelen på fisk og bitevillig matfisk. Enten jeg søkte etter torsk, sei, eller lyr på grunne og mellomdype vann, eller lange, brosme og annen dypvannsfisk på dypere vann var resultatet det samme – et rungende fravær av de vanlige artene.

Dette var ikke et lokalt fenomen som kun begrenset seg til området jeg fisker, men usedvanlig mange hobby- og fritidsfiskere fra store deler av Trondheimsfjorden opplevde mye av det samme. Statistikk ble riktignok ikke ført, men både samtaler med bekjente og opplevelser som deles på sosiale medier fortalte meg dette.

Det er riktignok verdt å nevne at noen delte historier om riktig gode fangster, men jevnt over var det en tregere høst, med betydelig antall mindre fisk, og de som var der var ikke så bitevillige.

FULLE EKKOLODD

Ekkoloddene på båtene våre tegnet ofte bilder av et yrende liv under overflaten. Det var grove tegninger av det som tydeligvis skulle være stor fisk, både alene og i større stimer. I tillegg var det sjeldent et problem å finne byttefisk.

Både sild og brislingstimene var til stede i store mengder. Tette og store sildestimer kunne observeres på mange av de kjente plassene for flere av de vanlig-

Tynne greier: Bakkene i båten så oftere ut som dette i fjor høst. Forhåpentligvis blir sommeren og høsten bedre.

ste rovfiskene. Silda var det ikke noe problem å få, men rovfisken var ikke i modus. Med så store mengder sild, var opplevelsen av et unormalt tregt fiske ganske kjedelig.

VAR HELE FJORDEN «TREIG»?

Jeg lurte på hvordan det kunne være så mye mat, men så lite av predatorerne som vanligvis ville vært i området. Det var som om naturens egen buffé var servert, mens gjestene uteble, og de som møtte opp var rett og slett uinteressert.

Flere ganger i løpet av fjoråret manøvrerte jeg båten rett over stimer med byttefisk som sild og brisling, og slapp ned jigger og pilker, hekler av ymse slag, både med og uten agn. Resultatet var ofte det samme: knapt et napp, eller ingen reaksjon. Fisken ville rett og slett ikke ta.

Det unike med disse observasjonene var at det var ikke bare jeg og mine

fiskestudenter fra Skogn folkehøgskole som opplevde dette. En av de mest overraskende observasjonene var mangelen på lyr på de mer kjente og åpenbare lyrplassene, hvor det vanligvis bare har vært å kaste ut eller dorge rundt. Lyren var fraværende.

Rapporter fra andre fiskere fra andre deler av fjorden var ofte det samme. «Lite fisk» – «Dårlig brett i dag også» – «Utrolig tregt fiske i fjorden om dagen» – «Noen som vet hvor fisken er?».

Det trege fisket i mitt område var riktignok bedre enn fisket lenger ut i fjorden, mens det lenger inn i fjorden virket som at det var hakket bedre.

HÅENS HØST

Midt i denne litt mystiske og heldigvis unormale fisketørken, dukket et annet, mer bitevillig fenomen opp: en overveldende tilstedeværelse av pigghå og høgjell.

Pigghå har i mange år vært fredet grunnet lave tall og tilsynelatende lave

bestander. I mange fjorder kunne man tidligere regne med en og annen pigghå som bifangst, men de siste årene har pigghåfangstene i Trondheimsfjorden bare blitt større og større. Lokalt i Trøndelag har den virket langt fra «truet», og høsten 2024 skulle vise seg å være håns høst i fjorden.

For denne sommeren og høsten var intet unntak. Både på pilk, hekle med og uten agn, snik og hel agnfisk var det ikke unormalt å få en, to eller ti pigghå, og dens artsbror høgjell. Høgjelen, som ofte kan forveksles med pigghå for uerfarne fiskere, var også svært tallrik, gjerne også på grunt vann. Vi høstet begge håartene på 20, 40, 60 og 120 meters dyp.

DOBBELT PROBLEM

Masseforekomsten av pigghå og høgjell er et dobbelt problem. For det første utkonkurrerer de trolig flere av de mer normale og ettertraktede matfiskene i kampen om matressursene. For det

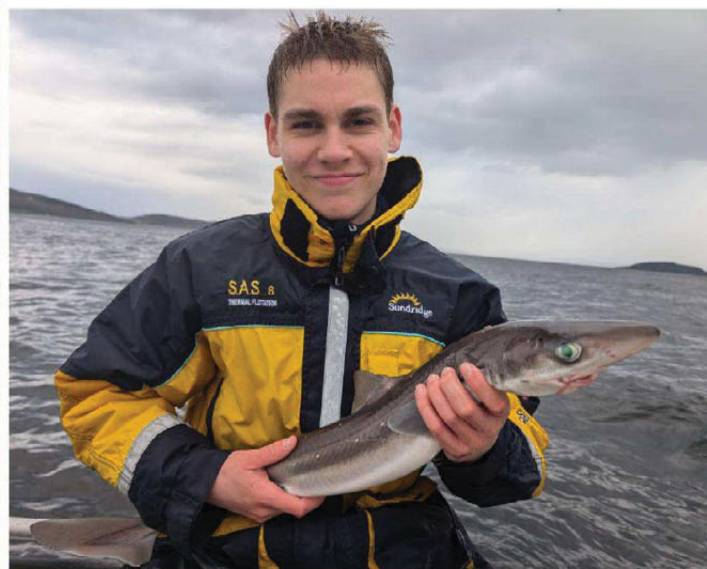
andre, og kanskje viktigere, fungerte de som et «skjold» for de andre artene.

Enhver sjanse til å få en sei eller en torsk ble effektivt sabotert av pigghåens ustoppelige appetitt. Det kan rett og slett virke som om all haien skremmer bort de andre fiskene, når de dukker opp i de store mengdene som de gjorde i fjor.

HAI ETTER SNIK

Snik er et artig og lettvent verktøy vi fiskere tyr til når vi drar til sjøs. Selvflytende, med et lodd på kiloet i enden og ti oppnåede krokar. Med to sniker liggende i båten er det alltid artig å hive disse ut på tur ut på fjorden, og ta de opp på tur inn, om de ikke får stå over natten.

Utover seinsommeren og høsten ble høsten snikene flittig brukt, men ofte endte vi med ti pigghå, ti høgjell og generelt lite annen fisk. Det var faktisk unntaket at det hang en torsk, hyse eller annen matfisk på. Vi var riktignok

Pigghå: Seinsommeren og høsten ga usedvanlig mange pigghåfangster. Denne ble med hjem som middag.

Ny art på lista: For Teresa var det stor stas da hun fikk sin første høgjell, samme dag fikk hun fem til.

Kveite: Blant de mange trege øktene smalt det også på en fin fisk i ny og ne. Denne kveita var 94 centimeter og innafor minstemål.

heldige og fikk ei tikilos kveite i tillegg til sporadiske innslag av andre arter.

NYE PLASSER

Med slikt fiske blir man fort oppgitt. Samtidig krever dette at man må tenke nytt og teste nye plasser. Når det kommer til å teste nye plasser, er sniken i så måte et nyttig og praktisk verktøy som gjør at man raskt kan avfiske nye områder.

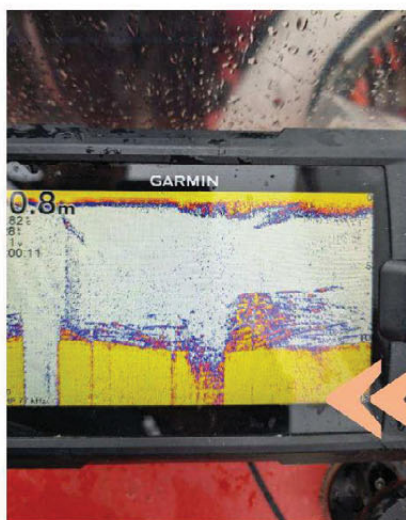
Flere av de nye plassene vi testet serverte stort sett det samme som stam-plassene, nemlig pigghå og hågjel. Noen nye plasser ga ingen uttelling, mens andre plasser ga store overraskelser. En av snikene ble nemlig satt på 36 meters dyp, og bare i løpet av få timer var det en stor lange på 14 kilo i den andre enden, i tillegg til to hågjel.

JAKTEN PÅ SVARET

Så hvorfor flommet Trondheimsfjorden over av hai? Svaret er sjelden entydig i komplekse økosystemer som som Trondheimsfjorden, men flere faktorer, sannsynligvis i kombinasjon, kan være med å spille en rolle.

Den mest tenkelige og overordnede forklaringen kan ligge i klimaendringer og deres innvirkning på marine økosystemer.

Trondheimsfjorden er en sårbar fjord som påvirkes av endringer i temperatur. Det var riktignok en snøfattig vinter, tørr og varm sommer med lite nedbør, men så store ringvirkninger

Alltid velkommen:
Til tross for tregt fjordfiske dukker det opp en og annen fjordtorsk.

Falsk alarm:
Mye fisk på skjermen men få fisk på kroken var høstens melodi.

skal en dårlig vinter ikke ha etter min mening.

FISKEN FLYTTER PÅ SEG

En av de mest merkbare effektene av klimaendringer er økning i havtemperatur. Selv små temperaturøkninger kan ha store konsekvenser for sjølivet. For mange av de tradisjonelle matfiskene

i Trondheimsfjorden som torsk, sei og lyr, kan fjorden fort bli for varm

Dersom fjorden blir varmere enn de foretrekker, kan de trekke dypere ned i kaldere vannlag, eller emigrere ut av fjorden til områder med mer optimale bo- og matforhold.

Pigghå og hågjel er generelt mer varmekjære arter enn mange av de tradisjonelle artene i Trondheimsfjorden. En økning i vanntemperatur kan gjøre fjorden til et mer attraktivt habitat for dem, både for mat og reproduksjon. En varmere fjord kan gi dem bedre vekstforhold eller mer tilgang på byttedyrene de foretrekker, som kanskje også har flyttet seg inn med varmere vann. Dette kan forklare hvorfor de var så tallrike.

FARE FOR METT FISK

Kan fisken ha vært «mett» siden det var så store mengder med byttefisk? Eller kan den ha vært utsatt for stressfaktorer – kanskje fra de høye fjord-temperaturene, eller var det den overveldende tilstedeværelsen av pigghå og hågjel som gjorde dem passive og uinteressert?

En stresset fisk vil ofte prioritere å spare energi framfor å jage, spesielt hvis den føler seg truet og utkonkurrert. Jeg husker spesielt en seistim vi kom over som plutselig sluttet å bite. Brått var det pigghå på hekla i stedet for sei.

GLIMT AV HÅP

Som fiskeskribent er det lett å bli fanget i frustrasjonen fra en treg fiskesesong. Men det er også en viktig påminnelse om hvor lite vi faktisk vet om de komplekse økosystemene under overflaten.

Fjordens taushet høsten 2024 var ikke bare en skuffelse for meg, elevene mine og andre sportsfiskere, det var også en påminnelse om at ting kan være i endring.

Det krever tålmodighet å være sportsfisker. Det er av og til viktig å sette seg tilbake i stolen for å reflektere på hva, hvordan og hvorfor. Selv på de tyngste og tregeste dagene kan man se

Trondheimsfjorden

Den 130 kilometer lange fjorden midt i landet er Norges tredje lengste fjord og er på sitt dypeste 617 meter. Fjorden er en nasjonalt vernet laksefjord med sine 18 lakseførende vassdrag. Er en av Norges mest betydningsfulle fjorder med over 150 ulike registrerte arter, og er derfor også en yndet fjord for artsfiskere. Alt vannet i fjorden byttes ut hver 40. dag. Gjennomsnittlig tidevannsforskjell er nesten to meter.

tilbake på høsten og si «Ja, det ble noen fine fisk likevel, her og der».

Det er viktig å påpeke, og et viktig poeng i denne historien. Samtidig er det sikkert flere andre fiskere i fjorden som sier det stikk motsatte av det jeg hevder, og noen som vil si mye av det samme.

Potensialet i Trondheimsfjorden er enormt, og som en av landets mest artsrike fjorder håper jeg at vi ikke skal komme dit Oslofjorden har kommet. Trolig skal dette mye til, men bedre føre var enn etter snar.

FORSKNING OG DATA

I framtiden kreves det mer enn bare fiskestenger og tålmodighet. Det kreves forskning, noe som allerede er i gang. Trondheimsfjordprosjektet er

et prosjekt som skal kartlegge tilstanden i fjorden når det kommer til arter, temperatur, sjøgress, tang, korallrev og mye mer.

Høsten 2024 i Trondheimsfjorden vil bli husket som sesongen da fisket bød på flere spørsmål enn svar for min egen del. Det var en sesong som tvang meg til å tenke, til å observere naturen på en ny måte, og til å erkjenne at selv Trondheimsfjorden kan overraske og utfordre.

Forhåpentligvis var det et unntaksår hvor det bare var litt tregere enn normalt. Vårens fiske i fjorden har vist seg å være betydelig mer innholdsrik, så fjoråret kan ha vært en tilfældighet. Det vil de neste månedene gi svaret på. ■

fiske@egmont.com

Pigghå

Pigghåen er en av de mest utbredte haiene Norge og finnes i hele landet. Den blir vanligvis rundt en meter lang, med hunner som kan bli litt større (ca. 160 centimeter) enn hannene (90 centimeter). Den kjennes lett igjen på sin gråbrune rygg med lyse prikker, hvite buk, og to karakteristiske ryggfinner, hver med en skarp, giftig pigg. Disse piggene gjør at den kan forsvare seg mot andre rovdyr, og de kan også gi et ubehagelig stikk til uforsiktede og uvitende fiskere.

Pigghåen lever gjerne i stim og jakter på småfisk, blekksprut og krepsdyr. Tidligere var pigghåen en viktig matfisk, spesielt i Storbritannia, der den ble brukt i blant annet fish and chips. I dag er den imidlertid overfisket mange plasser i verden, noe som har ført til fredning, slik som vi hadde i Norge fram til 2023. Minstestørrelse for pigghå i Norge er 70 centimeter.

Hågjel

Hågjel tilhører rødhaifamilien. Den kan bli i underkant av én meter lang. Hågjel har et merkelig, nesten spøkelsesaktig utseende med brungrå hud, store blågrønne øyne og en lang, tynn hale. Hågjel lever i hele vannlaget og kan finnes helt ned mot 1000 meters dyp. Arten kan spises, men det er anbefalt å sette den tilbake for reproduksjon.

Arten lever av bunndyr, blekksprut og småfisk, og den svømmer rolig ved hjelp av sine store brystfinner.

Haisommer: Det ble pigghå og hågjel på hver krok flere ganger i løpet av seinsommeren og høsten.

Silhuett og speiling:

Om kvelden er lyset på sitt fineste. Bruk av vidvinkel og lavt perspektiv og speiling av fluefisker i silhuett skaper stemning og dybde i bildet.

Tekst og foto:
Christer Rognerud

Det gode bildet skapes som regel før du trykker på knappen. Her får du kunnskap og konkrete tips om hvordan du tar bedre bilder av dine fiskeopplevelser.

SLIK TAR DU BEDRE FISKEBILDER

De fleste sportsfiskere liker å ta bilder av fangsten og dele sine fiskeopplevelser i sosiale medier. Mange bruker mobilen for å ta bilder. Andre, inkludert meg selv, bruker et moderne systemkamera med utskiftbare objektiver. Uansett hva du benytter, er det de samme prinsippene som gjelder for å ta gode bilder.

STEMNINGSBILDER

Å ta bilder er å fange lys på en minnebrikke. Forståelsen av lysets funksjon er en forutsetning for å ta gode bilder. Som ellers i livet, er det tilsynelatende det enkle som er det vanskeligste å mestre.

Når du tar bilder på fisketuren, må du tilpasse deg lyset, og ikke omvendt. Når sola står lavt på himmelen, kommer tredimensjonaliteten og strukturene fram i landskapet, og lyset blir mykt og behagelig. Tar du bilder på formid-

dagen en fin sommerdag, blir bildet ofte flatt og du får knallharde skygger.

Tiden før og like etter soloppgang gir derimot optimale muligheter for fine stemningsbilder med mykt og behagelig lys. Det gjelder å utnytte dette lyset når du er på fisketur.

Hardt motlys gir sterke kontraster, ofte dårlige farger, vanskelige eksponeringer og refleksjoner i bildet. Men motlys gir gode muligheter for spennende bilder, ikke minst av silhuetter i kveldslys. Blits kan også være en god løsning når du tar bilder i motlys. Lyset fra blitsen lyser opp motivet, hvor motlyset av solen kan skape et kantlys rundt motivet/ personen, noe som kan bidra til å skape både dynamikk og dybde i bildet.

FISKEREN OG FISKEN

Du vet aldri når fisken biter og fangsten er finest å ta bilder av rett etter at den er tatt opp av vannet. Derfor må du be-

Tett på: Her er det brukt stor blenderåpning (f 2.8) og normalobjektiv (70 mm) for å få fokus på kun agnet og fiskeøyet, og en uklar for- og bakgrunn.

Actionbilde med teleobjektiv: De beste bildene tas når det er action, som her under landing av en villaks. Det krever raske lukketider, gjerne fra 1/1000 sek og raskere.

«Som ellers i livet, er det tilsynelatende det enkle som er det vanskeligste å mestre.»

◀ **Juks:**
Her holder fiskeren ørreten på strake armer, og ørreten ser unaturlig stor ut.

◀ **Naturlig:**
Her holdes canadarøya på 7,9 kilo inntil fiskeren, og proporsjonene ser naturlige ut.

◀ **Fang øyeblikket:**
Her skaper vannspruten en diagonal opp til fisken og fiskerens ansikt. Det skaper balanse i bildet.

nytte deg av lyset som er på det aktuelle tidspunktet. Skal du sette tilbake fisken, gjelder det å være rask.

Det er lurt å ha planlagt på forhånd hvordan og eventuelt hvor du vil at bildet skal tas. Skal fangsten på midtdagsbordet har du bedre tid, men da er det viktig å ta livet av fisken (kakke den i hodet) før du bruker mye tid på fotograferingen.

Det er ingen fasit på hvordan du skal komponere et fangstbilde. Det er avhengig av hva som er målet med bildet. Uansett er det viktig å vise respekt for fangsten og presentere den på en fin måte for publikum. En blodig fisk er ikke å anbefale. Ta deg tid til å få vekk fiskeblodet før du tar bilder av fangsten.

Det motivet de fleste sportsfiskere tar flest bilder av, er fiskeren som holder opp fangsten. Ikke be hen holde fisken på strake armer foran seg for at fisken skal se større ut, det ser bare unaturlig ut.

Enda verre blir det hvis du bruker vidvinkel. I så fall er det lurt å plassere fiskeren og fangsten midt i bildet. Da unngår du krumning av motivet.

Holder du fisken helt inn til kroppen blir det også feil, da ser den for liten ut. Fasit: Hold fangsten litt foran deg, for å få fokus på fisken. Et annet virkemiddel for å oppnå dette er å bruke liten dybdeskarphet, altså åpen blender, slik at fisken blir skarp og fiskeren uskarp.

ACTIONBILDER ER BEST

De fleste systemkameraer og mange mobiltelefoner kan kontinuerlig ta bilder (serieopptak) hvis du holder inne utløserknappen (burst mode). Det øker sjansen betraktelig for å fange de unike blinkskuddene – actionbilder. Det kan være bilde av en ørret som tar ei flue i vannskorpa, en laks som hopper i fossen eller håving av en villaks. Når du skal ta slike bilder, kreves det raske lukkertider (1/1000 sek eller raskere) og mye lys. Dette for at motivet skal bli skarpt.

Det er også mulig å ta fartsfylte bilder på kveldstid, men da må du velge høy ISO, som gjør at du får «tilgang» på mer lys, ved at sensoren i kameraet blir mer lysfølsom. Utfordringene med høy ISO er at du kan få kornete bilder, hvis du ikke har et kamera av svært høy kvalitet.

Personlig synes jeg actionbilder er de mest spennende fiskebildene. Men

«Det motivet de fleste sportsfiskere tar flest bilder av, er fiskeren som holder opp fangsten.

det krever vanligvis at du må legge bort fiskestangen din selv, og ta bilder av fiskekompisen når hen kjører eller lander fisken. Det er også mulig å fiske og ta bilder samtidig, men det kan være en krevende øvelse. Jeg har ofte tatt bilder av fisken som spreller i vannet, samtidig som jeg kjører fisken. Øvelse gjør mester.

BLENDERÅPNING, LUKKERTIDER OG DYBDESKARPHET

Samspillet mellom lukker og blender påvirker og påvirkes av dybdeskarphet, bevegelse og lysmengde. Dette samspillet er noe av det mest grunnleggende du må beherske når du tar bilder. Stor

blenderåpning (lite tall, f.eks. f 2,8) slipper inn mye lys og muliggjør rask lukkertid, om det er nok lys tilgjengelig. Et slikt valg gir liten dybdeskarphet, og egner seg hvis du ønsker kun skarpt hovedmotiv og uskarpt bakgrunn. En slik eksponering fører til at hovedmotivet kommer bedre fram og får hovedfokus i bildet.

Liten blenderåpning (høyt tall, f.eks. f 11) gir stor dybdeskarphet, men krever relativt lange lukkertider, om det ikke er veldig lyst ute. Lange lukkertider egner seg i hovedsak for motiv som har liten eller ingen bevegelse. Hvis du ikke behersker, eller ikke ønsker å lære deg å bruke manuelle innstillinger, har både systemkameraer og mobiltelefoner

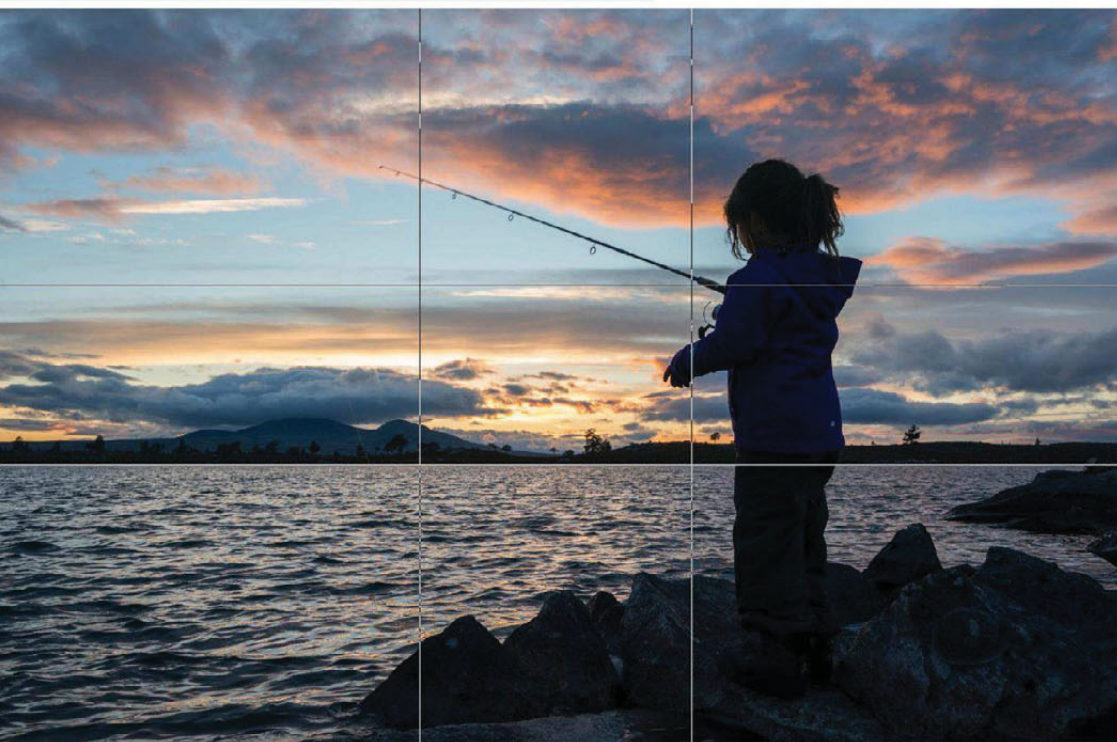
Fangstbilde: For å få både røyer og fiskeren skarpe, kreves både vidvinkel og god dybdeskarphet (f 11). Overskyet vær gir ingen harde skygger.

VALG AV FILFORMAT

JPEG er et komprimeringsformat som tar liten lagringsplass. Kameraet ferdigbehandler bildet automatisk i enheten. Formatet er et godt valg for deg som har det travelt og ikke ønsker å bruke mye tid på redigering av bildene.

Raw-fil er løsningen for deg som vil ha et best mulig resultat, som har kunnskap om etterbehandling og er villig til å bruke tid på det. Når bildet er ferdig redigert, lagrer du både raw-filen og en tiff-versjon av det ferdigbehandlede bildet.

Det gylne snitt: Med det gylne snitt blir bildet delt opp i ni felt ved hjelp av fire linjer. Hvis du plasserer hovedmotivet ditt der linjene krysser hverandre, vil du oppleve komposisjonen som harmonisk.

KJENN DITT KAMERA

Det er viktig å bruke tid til å bli kjent med kameraet ditt. Uansett om du bruker en smarttelefon eller et speilreflekskamera, er det viktig å lære seg og forstå de ulike funksjonene og innstillingene. Da vil du være godt forberedt til å ta gode bilder, og fange de helt spesielle øyeblikkene når de oppstår.

Fang stemningen: Bildet ble tatt rett etter at fisken ble landet, og viser ekte fiskeglede og en fengende historie.

automatiske forhåndsinnstillinger for landskap, sport, macro med mer.

KOMPOSISJON

En god komposisjon av bildet kjennetegnes ved at den leder øyet til hovedmotivet. Den beste måten å gjøre det på, er å organisere elementene i bildet slik at de er behagelige og naturlige å se på, og som fanger interessen til publikum.

Det gylne snitt er en komposisjonsregel basert på en gammel gresk teori om at det menneskelige øye først ser på noen bestemte punkter i et bilde, og at vi derfor bør plassere hovedmotivet i et av disse punktene. Med det gylne snitt blir bildet delt opp i ni felt ved hjelp av fire linjer. Hvis en horisontlinje ligger i det gylne snitt, eller hvis en person står i det, vil det virke som om bildet er mer balansert enn hvis horisonten eller personen blir plassert for eksempel midt i bildet. De klassiske malerne brukte ofte denne komposisjonsregelen i sine bilder, og den er like aktuell i dag.

Mange kameraer kan stilles inn til å vise et slikt rutenett i både søkeren og på LCD-skjermen, som deler opp bildet etter det gylne snitt. Det gjør det lettere å se hvilket utsnitt du må velge for å få den beste komposisjonen. Jeg komponerer nesten alltid mine bilder med utgangspunkt i det gylne snitt, men enkelte ganger kan det være hensiktsmessig å løsrive seg fra denne regelen

for å skape et kreativt og annerledes uttrykk.

VALG AV OBJEKTIV

De som har systemkamera har ofte et normal-, tele- og vidvinkelobjektiv. Nyere mobiltelefoner kommer også med ultra vidvinkel, standard vidvinkel og teleobjektiv. Men bruk alle objektivene du har til rådighet i stedet for å zoome digitalt. Har du mulighet kan det være bedre å flytte seg enn å bytte optikk for å komme nærmere. Bilder tatt med vidvinkel kan få et morsomt fordreid preg, mens mobilbilder tatt med tele gir naturlige proporsjoner. Derfor tas ofte portretter med tele. Vidvinkeloptikk (opp til 35 mm) skaper stor dybdevirkning, da den forstørker forgrunnen og gir mye dybdeskarpheit. Perfekte til fangstbilder i båten og naturbilder hvor forgrunnen er viktig.

Normalobjektiv gjengir motivet slik øyet ditt ser det. Rundt 50 mm på fullformat og 35 mm på APC-sensor, som de fleste har. En normal zoom på 24–70 mm er det mest anvendelige objektivet, og kan brukes til alt fra nærbilder, portretter og landskapsbilder med mer.

Teleobjektivet har brennvidde over 70 mm. Disse brukes til å ta bilder av objekter på relativt lang avstand. Det forstørrer bilder og komprimerer avstander. Slike objektiv gir deg mindre dybdeskarpheit i forhold til avstanden, noe som er en fordel hvis du ønsker fokus kun på motivet og en uskarp bakgrunn, f.eks. ei døgnflue på vannoverflata.

LINJER, INNRAMMING OG DIAGONALER

Linjer som går innover i bildet leder øyet i samme retning. Det samme gjør diagonaler. Innramming hjelper oss å ramme inn og fokusere på hovedmotivet. Hvis du bruker en eller flere av disse virkemidlene i kombinasjon med det gylne snitt, vil du få en god og balansert komposisjon.

Hvis du behersker de elementene vi har gjennomgått her, kjenner ditt eget kamera og er på rett plass til rett tid, har du et godt grunnlag for å skape gode bilder.

fiske@egmont.com

I SALG NÅ

i utvalgte butikker over hele landet

Regnbueørret: Uønsket fisk erobret verden

2592

Ørretfeber

Pris: Kr 139,-

**KUNSTEN
Å IMITERE
ØRRETENS
MENY**

**Norges
største
spinnertest**
- dette sluker
ørreten

7 KLASSISKE
SPORTS-
FISKETYPEN

KLIMA OG
KLEKKING
**SLIK ENDRER
FISKET SEG**

Ett vann – tre metoder

Storfisk på
bitte små fluer

Ørretens
ildsjeler

Fiskelykke
i nord

Barcode: 7 025060 409999

Selges også hos bladkiosken.no
eller bestill på SMS.
Send «ØRRET25» til 2205

Kystens sprinterkonger

Lyren er torskefisker som alltid vinner hundremeteren.
Det krever finesse og en del kunnskap for å lykkes med fisket.

Glupsk: Når lyren er skikkelig på
hogget, sluker den ofte hele agnet. ➤

Gode utsikter: Lyrbestanden på Vestlandet har hatt en positiv utvikling, men er fremdeles sårbar.

Tekst og foto:
Anders Nicander

Jeg rekker aldri å kjenne hogget. Utraset er allerede i full gang da jeg skjønner at det er fisk på kroken. Den tar 20–30 meter snøre før den lar seg lede mot overflaten. Halvveis opp kommer enda et utras. Lyr! Ingen tvil.

Ingen annen fisk her er så eksplosiv i første utras. Sei er mer en langdistanseløper, og torsken en tungvektsbryter snarere enn en sprinter. Når fisken kommer inn til båtkanten, kan jeg raskt løsne kroken i overflaten uten å måtte løfte den opp av vannet. Fersk lyr er en fantastisk råvare til fiskekaker, men vi har allerede sikret matfisken for kvelden, så disse lyrene får svømme tilbake.

Vi har parkert båten så nær bergveggen som mulig. Nå er det verdt alt ekstraarbeid og reisetid det krever å ta med egen båt til kysten. Her inne ved veggen går vinden i alle retninger, og den GPS-styrte elmotoren gjør det mulig å fiske av den bratte skrenten der lyrene står.

LYR PÅ SKRÅPLANET

Nytt kast og lang venting mens jiggen synker. Her er det førti, kanskje femti meter dyp rett ned. Hundre meter ut er

det 2–300 meter ned til bunnen. Lyrene kan stå hele veien opp langs skrenten, men ofte kommer hogget rett ved båten. Om fisken står så grunt, eller om den har fulgt jiggen lenge før den bestemmer seg for å hogge, er det ingen som vet. Men én ting vet vi sikkert, lyren liker seg ved bratte bergvegger eller grunner som heller ut mot dypere vann.

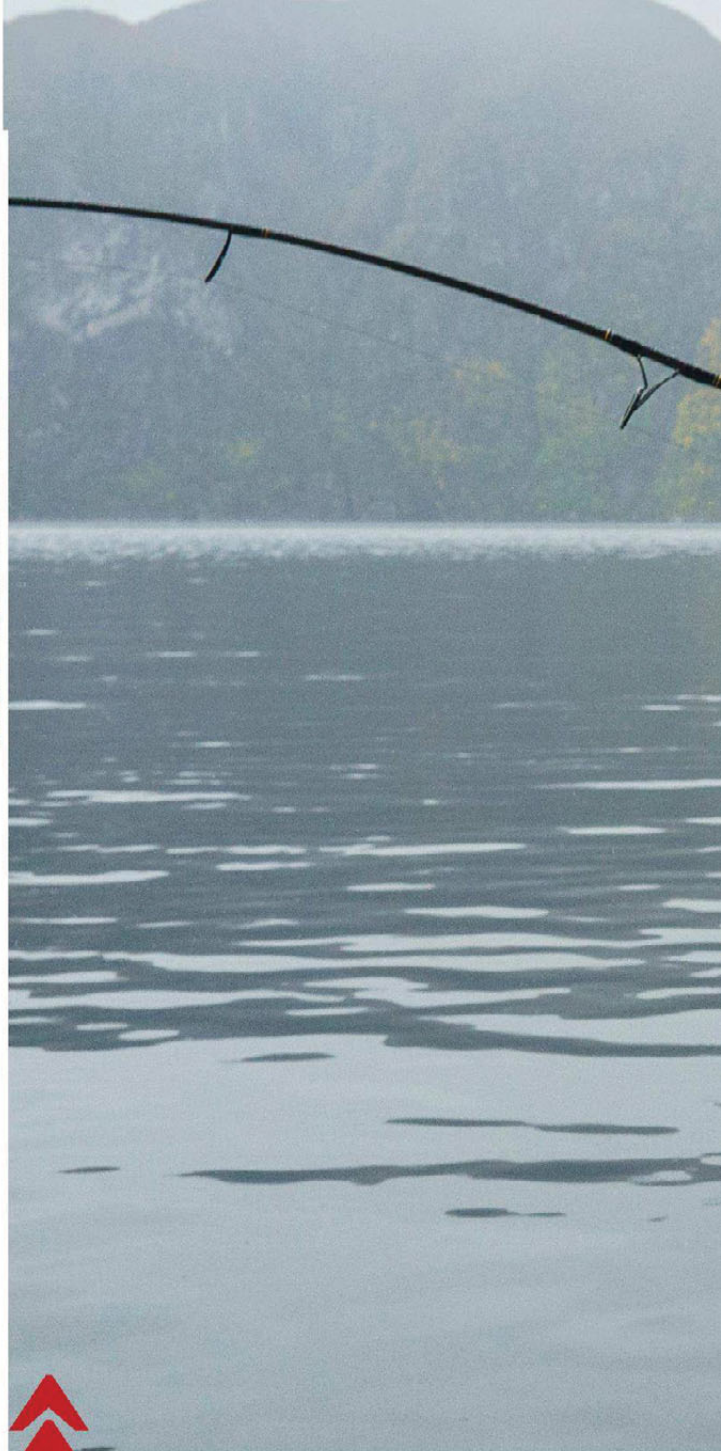
Jeg rekker ikke mer enn å begynne å sveive før det napper. Denne gangen går det tyngre og tregere. Helt klart en av fjordens sjeldnere torsker som har tatt jiggen.

Vi flytter oss noen titalls meter, og her er det bare en brøkdel så dyp. Da jeg kaster så nært land at jiggen treffer fjellveggen før den synker, får jeg raskt et par lyrer rundt kiloen. De klart minste i dag, da de fleste fiskene veier mellom 2,5 og 3,5 kilo. Fantastiske sportsfisker, men langt fra de største her. 6–7 kilo er ikke uvanlig, og 7–8 kilo fanges jevnlig. Her finnes også lyrer opp mot 9–10 kilo og mer.

TEKNIKKEN SOM LURER LYREN

Teknikken for dette kystnære finessefisket lærte jeg av Anders Sandström. Anders har fisket lyr fra Göteborg til Molde og har enorm erfaring med agn og metoder. Han fisker kun fra land og har fått lyrer på over 80 centimeter både i Sverige og Norge. Anders forteller at teknikken opprinnelig kommer fra De britiske øyer, hvor lyrfisket er svært godt.

Lyren kan være skikkelig treg, og små

Raske fibre:
Lyren er en ekstrem fighter og en ekte sprinterkonge.

variasjoner i innsveivingshastighet og agn kan være avgjørende for om den hogger.

Grunnteknikken går ut på å kaste ut agnet og la det synke helt til bunnen. Deretter sveiver man det opp langs skrenten der man fisker. Er fisken treg, gjelder det med små agn og svært langsom innsveiving. Anders bruker ofte agn på bare sju gram, som naturligvis bare fungerer i spesielt rolige forhold.

Strøm, vind og dybde kan gjøre det vanskelig. Men disse miniagnene har vist seg å være svært effektive. Vanligere er agn på 15 gram og oppover. Ved de bratte skrentene på Vestlandet må man av og til opp i 40 gram eller mer. Innsveivingshastigheten må tilpasses agnet, og små agn gjør det mulig å sveive

svært sakte – noe som er avgjørende enkelte dager.

Andre dager fungerer mer normal eller til og med rask innsveiving. Da kan man med fordel øke vekten på agnet.

Det ser ut til at jevn innsveiving er det beste. Rykk og jigging som ellers er effektivt, ser ut til å skremme lyrer. Dette stemmer godt med erfaringer fra vrakfiske på svenskysten, hvor man sveiver ormjigger på lange slepetakkel slik at de stiger oppover, på samme måte som våre småagn for kystfiske eller båtfiske ved klippene.

RIKTIG AGN

For den som liker å nerde på agn og agntyper, er lyrfiske helt perfekt. De to typene som har fungert best for meg og

de jeg fisker med, er lange smale støpte skjesluker og jigger som imiterer tobis.

Begge agntypene er lange og smale, men mens jiggene beveger seg livlig i lav fart, går skjeslukene nesten som en strek i vannet. Likevel er de rene lyrmagnetene. Kanskje er det fasongen som avgjør. Men det er langt fra alle lange, smale jigger som fungerer.

FIRE FAVORITTAGN TIL LYR:

- Spro Zocker 18 gram
- Westin Sandy Andy 7, 12, og 18 gram
- Biltema Østersjøen pilk 19 gram, men bytt krok
- Savage Gear Sandeel jig 16 gram.

Disse vektene passer til kyst- og båt-

Falkeblikk:
Lyrens store øyne viser at den jakter med synet.

**Sandål-
imitasjon:**
Westin Sandy
Andy er en
fantastisk jigg
for lyr.

fiske under gode forhold. Blåser det eller er det strøm, må man øke vekten, men disse agnene fungerer også i tynne varianter.

TIDEVANN OG STRØM

De fleste sjøfisker har aktivitetstopper som styres av tidevannet. Enkelte arter er så preget av tidevannet at det ikke er noe vits i å fiske på dem når forholdene ikke er riktige. På svenskekysten for eksempel, holder det ofte at det er bevegelse i vannet for å få lyr, mens det på Vestlandet kun er korte perioder i døgnet hvor fisket er virkelig bra.

Erfaring viser at når vannet strømmer sterkt innover (flo) eller utover (fjære), så jakter lyren. Det er derfor smart å planlegge fisket etter tidevannet. På nett finnes tabeller som viser når det er høy- og lavvann. Husk tidsforskyvning mellom målestasjon og fiskeplass hvis det er stor avstand mellom dem.

Etter hvert lærer man seg å se på vannet når forholdene er gode. Den ferdigheten er uvurderlig og blir bedre jo mer man fisker. Anders Sandström sier at det beste lyrfisket på Vestlandet er midt mellom fjære og flo, altså noen timer før strømmen innover er på sitt sterkeste.

UTSTYR MED FØLELSE

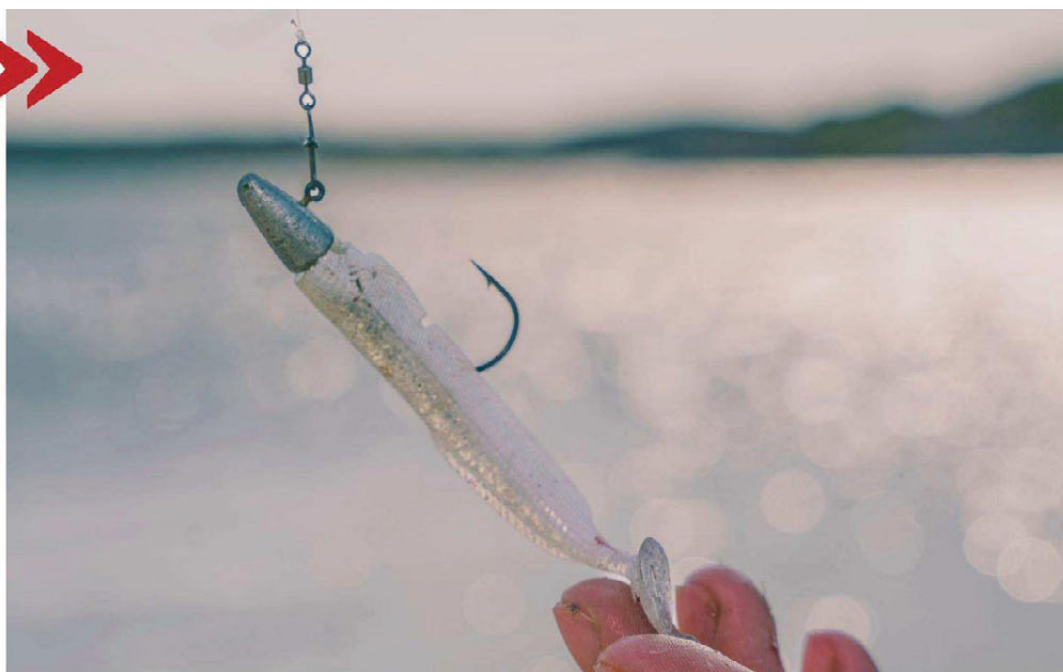
Lette agn krever lett utstyr for å fiske godt og gi riktig følelse. For kystfiske og lett båtiske velger vi stenger på 6,5–7,5 fot som kaster agn opptil 20–25 gram (20–40 gram for større agn). Stanga må ha litt rygg for å håndtere en sterk lyr.

Til disse stengene passer sneller i størrelse 2000 eller 2500 perfekt. En høykvalitets fletteline på 0,13 mm og en fluorocarbonfortom på én meter i tykkelse 0,30–0,40 mm (avhengig av agnvekt), så er du klar for lyr.

Jo lettere agn, jo tynnere fortom er grunnregelen – men er det mye stein eller skrot på bunnen, må man kanskje øke tykkelsen.

TENK PÅ FRAMTIDEN

I Sør-Norge er lyrbestanden svak, selv

om mange kystfiskere sier at fangstene har økt de siste årene. Det er derfor viktig å holde fangstuttaket til et minimum. Fisker man fra land, er det enkelt å slippe ut fisken igjen.

Fisker man fra båt og det er dypt, er det stor risiko for at fisken ikke tåler trykkendringen på vei opp – øynene kan poppe ut og svømmeblæren presses ut gjennom munnen.

Da kan man ta korte pauser på vei opp, så fisken får sjansen til å trykkutjevne. Fungerer ikke det, må man kanskje vurdere å bruke dagen på annen type fiske. ■

fiske@egmont.com

Ensidig glede: Lyr kan fiskes utmerket fra land.

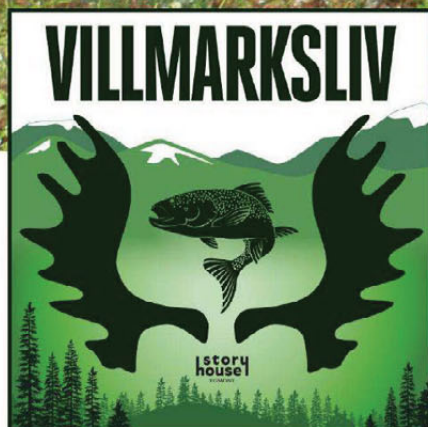
PODKAST-SPESIAL

HEDRER KNUT BREVIKS MINNE

Vi får et gjenhør med den fantastiske formidler og gledespreder Knut Brevik, og Dag Kjelsaas forteller om årevis med minner fra jakt og turer i fjellet.

Skann QR-koden
for å lytte til
episoden

Hør de nyeste
episodene her!

www.podkastenvillmarksliv.no

En podkast fra:

Villmarksliv

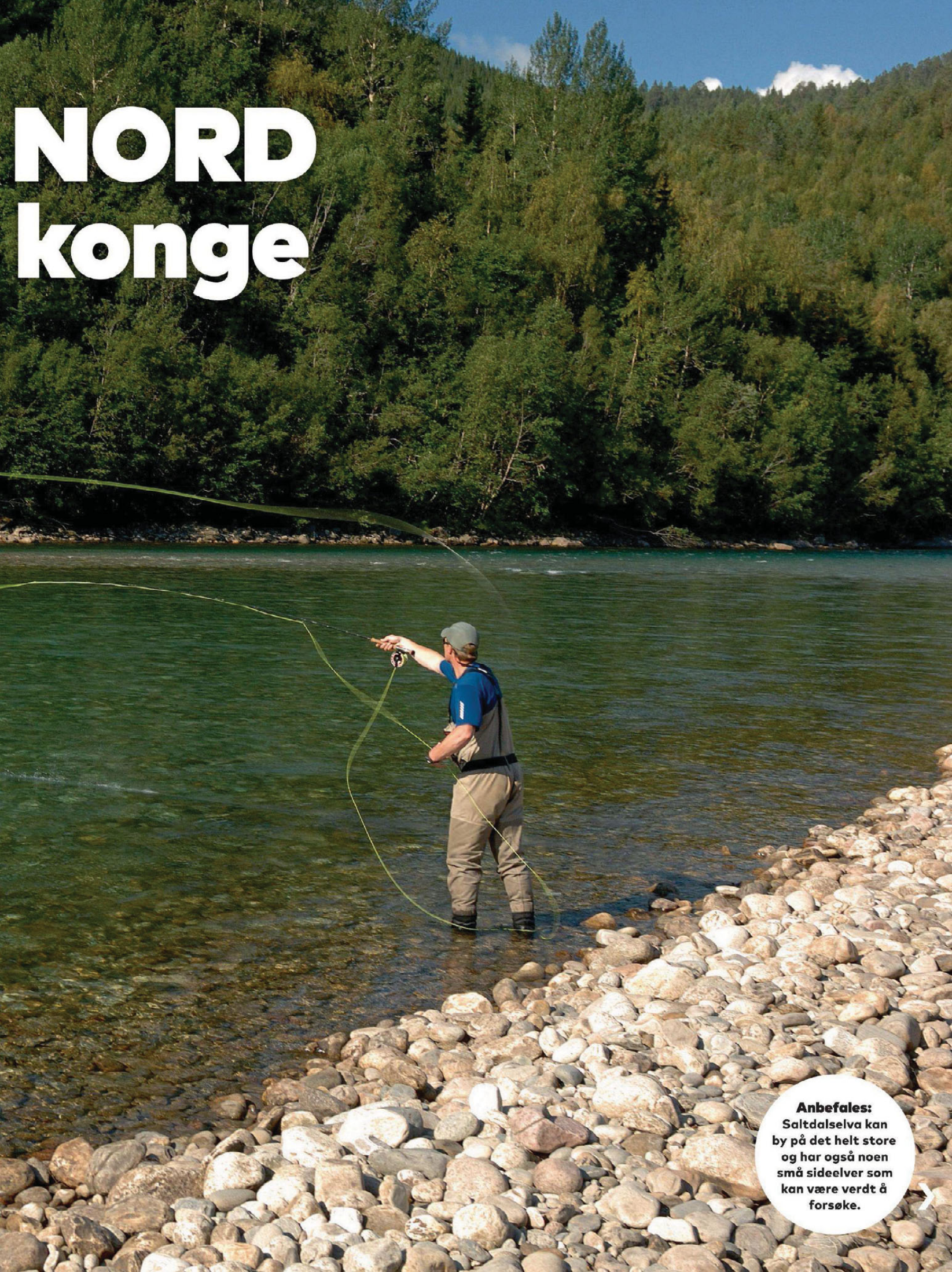
Jakt

FISKE

DRONNINGA I leverer som en

Snella hylte, og snøret var i ferd med å ta slutt. Jeg sto i Saltdalselva i mørket, og selv om jeg ikke så noe, skjønte jeg at det var noe stort i den andre enden av snøret.

NORD konge

Anbefales:
Saltdalselva kan
by på det helt store
og har også noen
små sideelver som
kan være verdt å
forsøke.

Pers: En diger, smellfeit gris av en sjørret. Da vi fikk den i veienettet, svingte vekta mellom 6,4 og 6,5 kilo.

Saltdalselva

Saltdalselva er en elv i Salt-
dal kommune i Nordland, som
dannes ved sammenløpet av
Lønselva fra sør og Junker-
dalselva fra øst.

Herfra og 35 kilometer nord-
over, til utløpet ved Rognan, har
elva et fall på bare 100 meter.

Saltdalsvassdraget har et
nedbørfelt på i alt 1539 km².

Elva er i en god lakseelv, men
målet med vår tur var sjørret-
fiske. Da vi gikk og spottet på
dagtid, ble jeg meget imponert
over vannkvalitet og antall fisk
i elva. Fiskeplasser var det flust
av – det er fine strekker stort
sett hele veien. Selvfølgelig er
noen plasser bedre en andre,
men med noen tips og råd fra
lokale «helter» fant vi fort ut av
dette.

Elva har også noen små
sideelver som bør forsøkes. En
ettermiddagsøkt i Eveneselva
resulterte i to fine fisk.

Tekst og foto:
**Bjørn Mikael
Pettersen**

Jeg trakk inn snøret samtidig som jeg tok et prøvende skritt nedstrøms. Det er ikke enkelt å vade med vann opp til midjen når det er stummende mørkt.

At jeg ikke hadde fisket her før, gjorde det heller ikke noe enklere, men ifølge Jan Bjurstrøm, som er lokalkjent og guide i denne elva, skulle det være en grunne rett nedenfor hvor det ofte sto fin fisk. For å nå denne standplassen var jeg nødt til å vade et stykke ut i den sterke strømmen.

NYTENKNING

Jeg trakk snøret rolig opp av vannet og tok et par blindslenger, slik at jeg fikk en fin vinkel på skrått over elva. Så sendte jeg hele sulamitten ut i det svarte intet. Jeg hadde ingen anelse om hvordan det så ut – jeg kunne bare skimte overflata som reflekterte noen gatelys et stykke unna.

I begynnelsen fisket jeg med noen små gullhodenymfer. De skulle være giftige, siden elva hadde såpass lav vannføring. Deretter forsøkte jeg med flytesnøre og noen Streaking Caddies-varianter. Ingen av disse metodene ga uttelling, selv om jeg på dagtid hadde sett at det var fisk i elva. Jeg bestemte meg for å tenke nytt. Istedenfor å gå ned på krokstørrelse, gikk jeg opp på en stor, mørk tube.

Tanken bak var å vekke jaktlysten hos fisken. Da tubeflua var knytt på, kastet jeg skrått over, for så å sette fart på flua, mer eller mindre tvers over elva. Jeg la inn noen små stopp underveis, slik at eventuell følgefisk skulle få mulighet til å bite. Slik beveget jeg meg rolig nedstrøms noen titall meter.

HØY PULS

Helt uten forvarsel, rett før jeg skulle avslutte et drift, hørte jeg et kraftig plask ute i mørket. Så begynte snella å synge. Å, for en melodi! Snøret raste av snella i rekordfart. Jeg hørte en dunkelyd i stangringene da skjøten mellom flueline og bakline føk ut. Jeg rygget sakte inn mot land, samtidig som jeg holdt snøret mest mulig ut av vannet.

Snøret pekte svakt nedstrøms, og jeg kjente ingen rykninger i stanga, bare et jevnt, tungt press. Pulsen banket greit i tinningene da det gikk opp for meg at det ikke var stort med bakline igjen. Det var 150 meter line på snella, og jeg skjønte at jeg antagelig hadde kroknet en real «pudding».

Jeg småjogget nedstrøms for å få skikkelig kontakt med villstyringen, men oppdaget etter hvert at fisken slett ikke var nedstrøms lenger, men hadde stukket oppover elva. Da jeg fikk strammet opp, var det så avgjort ikke noen småfisk som svarte i andre enden. Det kom et kraftig plask, så raste den av gårde igjen.

EN SMELLFEIT GRIS

Fiskekompisene Arnt Molland og Bjørn Knutslid kom luntende da de hørte meg rope.

– Denne er det fart i, sa jeg, samtidig som jeg ga dem detaljer rundt det første utraset.

– Jammen flaks at den stakk oppover – en stor fordel når den skal trettes ut, sa Arnt.

Fisken kom nærmere. Vi kunne skimte enden på fluesnøret ute i elva. Sakte, men sikkert kom den nedover mot oss, så stakk den igjen. Kun 15–20 meter denne gangen.

– Nå stikker den nedover! Hylte jeg, samtidig som jeg løp av gårde.

**Tøff kamp:
Da jeg fikk lurt
puddingen ut av
strømmen, tok
det ikke lang
tid før løpet var
kjørt.**

fiske@egmont.com

Klart vann: Noe som preger elvene i området, er det klare vannet og muligheten for å se fisk. Dette bildet er fra Eveneselva.

Jeg ville helst unngå at fisken la seg på strømmen, for da kunne det fort gå galt. Jeg ga den minimalt med press, slik at jeg skulle komme på nedsiden av fisken igjen. Normalt sett ville den da oppleve at faren var på nedsiden og dermed stikke oppover igjen. Slik gikk det heldigvis denne gangen også.

Langs land var det et parti med roligere strøm, og jeg presset fisken inn her. Nå hadde den ikke hjelp fra strømmen lenger, og etter en liten stund var den ferdig kjørt. Arnt og Bjørn hadde tent hodelyktene sine slik at vi kunne se fisken da den ble geleidet inn mellom steinene.

Og for en fisk det var! En diger, smellfeit gris av en sjørret. Da vi fikk den i veinet, svingte vekta mellom 6,4 og 6,5 kilo. Ny pers!

GRØNT ER GULL

Hvilken farge trigger flest ørreter til hogg? En av mine fiskekompiser har et enkelt svar på dette vanskelige spørsmålet: Det er én farge som gjelder, og det er grønt!

**Håpet
er lysegrønt:**
For å unngå at
grønnfargede lokke-
midler forsvinner i vann
med mye algevekst, kan
dette kompenseres med
lyse, limegrønne (helst
UV-farge eller tilsva-
rende) varianter.

Godt fargesyn:
Vi vet mye om synsevnen til ørreten, men langt mindre om hvordan fisken tolker synsintrykkene.

Tekst og foto:
Tom Furuseth

Min barndomskamerat har tilbrakt atskillige dager til fjells med fiskestanga, og han oppdaget tidlig at sluker med nyanser i grønt var en god resept. I begynnelsen prøvde han ut både kjente og ukjente varianter i alle regnbuens farger, men vendte stadig tilbake til favorittfargen. I dag tror jeg knapt det finnes noe annet i slukboksen hans.

Selv vokste jeg opp med sluker i sølv, gull eller kobber, oftest med innslag av rødt eller tilsvarende varme toner, eventuelt med noen blå prikker eller streker. Selv om vi bladde til øynene ble blanke i den årlige utgaven av Napp og Nytt, var det lite grønt å se blant ørretslukene. Jeg mener likevel å huske at Abu-varianten Toby allerede den gangen kom i en grønn utførelse, men det var mer som en kuriositet å regne.

Til gjedde, abbor, gjørs og enkelte saltvannsarter ble det imidlertid brukt grønt. Som guttunge var jeg ofte ute på stille dager med god sikt i vannet for å lete etter sluker som turistene hadde satt fast og slitt av på bunnen av en mye brukt terskeldam i hjembygda mi. Der kunne det dukke opp rariteter som helt klart var tiltenkt andre omgivelser og ikke minst fiske-

arter, og noen av disse kunne ha mye grønt i seg.

Her stiftet jeg blant annet bekjentskap med den velkjente torskesluken Slukhals, som jeg riktignok ikke brukte som ørretsluk, men som lodd under bunnmeite. Etter hvert snek grønnfargen seg inn i utstyrsboksen min også. Antagelig var det den velkjente Stingsilda med grønn rygg som fikk prøve seg først.

FARGERIKE SILDESLUKER

Så fulgte en periode da jeg utformet og støpte mine egne sildesluker for fjellørretfiske. Disse ble laget og testet i all verdens farger. Det endelige resultatet ble selvfølgelig aldri entydig, men kreasjonene i sølv/gull og med myke overganger i ulike grønnfarger viste seg å fungere under nesten alle forhold.

I løpet av de siste 30–40 årene har utstyrsprodusentene for lengst tatt i bruk denne delen av fargepaletten når lokkemiddel for ørreten skal formes. Sølvkrokens Aura Flake i grønt/sølv og glitter er et slikt eksempel. Like etter at den var kommet i salg, merket jeg at min fiskeentusiastiske sønn stadig hadde hell med denne. Jeg visste at sluken var framstilt fra samme stanseverktøy som den legendariske Lillauren.

Men hvorfor skulle det være grunn til å bruke noen annen farge enn den opprinnelige kobberversjonen, som jeg visste gjorde jobben? Etter mange turer hvor vi sto side om side og fisket, kastet jeg til slutt inn håndkleet. Denne lille,

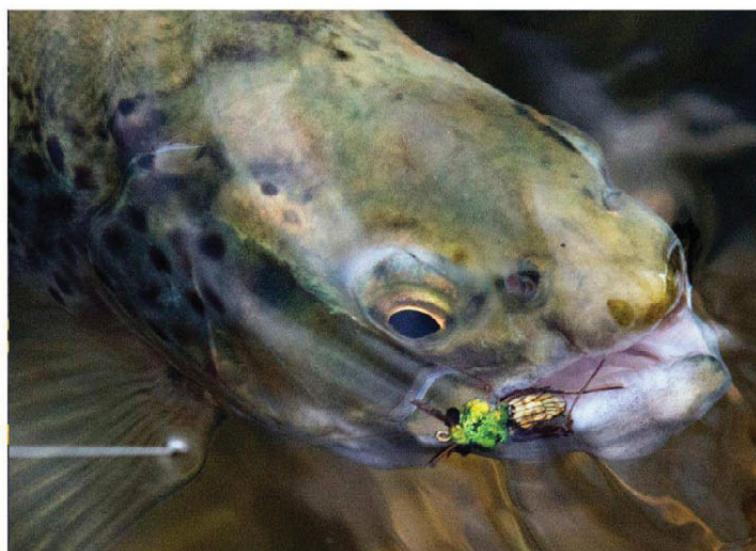

Klassikere: I forgrunnen sees den glemte storheten Bromley Dark. I bakgrunnen skimtes langt mer kjente Heckham Peckham Green.

Boksen full: Hvilken kulør skal du velge? Den fargen har du kanskje tatt fisk på, den også, men hva fungerer akkurat i dag?

Sikker vinner: Mange av dagens imitasjoner er grønnfargede.

Suksessfaktor: Når vi erfarer at en spesiell slukfarge gir suksess, er det god grunn til å tro at det er fornuftig å satse på dette, selv om det ikke kan underbygges vitenskapelig.

MAKSIMAL LOKKEEFFEKT

Er du i tvil om fargen virkelig er optimal, kan det være lurt å gardere seg med flere valører på samme lokkemiddel. Det vil i tillegg øke kontrasten og synligheten.

Utenom «riktig» farge bør du også sørge for at det er noe reflekterende som glitter, holografisk flash, metalloverflate eller lignende. Gjenskinnet fra refleksjonene har en lengre rekkevidde enn hvilken som helst farge.

I mange tilfeller kan det lønne seg å velge lokkemiddel med fargeoverflater som tar opp UV-lys under vann (UV-farger, fluoriserende farger eller lignende). Den selvlysende effekten kan også gi uttelling midt på dagen hvis det er tungt gråvær.

Når vannet har konkurrerende farger med lokkemiddelet, kan lysere utgaver brukes.

For å unngå at grønnfargede lokkemidler forsvinner i vann med mye algevekst, kan dette kompenseres med lyse, limegrønne (helst UV-farge eller tilsvarende) varianter.

Et must:
Aura Flake i grønn
utgave er kåret til
beste ørretsluk av Vill-
markslivs lesere flere
ganger og er et must
i alles slukskrin.

grønne skjesluken ble ytterligere et supplement til arsenal mitt.

Da jeg et år oppdaget at sluken var en av mange ørretsluker som skulle testes blant bladet Villmarkslivs lesere, ville jeg inngå et veddemål med sønnen min om at Aura Flake kom til å vinne. Det ble aldri noe gambling, for han gjettet det samme. Og vi gjettet riktig.

GULT OG GRØNT HOLDER STAND

Hvordan ørreten tolker fargene, og om enkelte farger stimulerer mer til angrep enn andre, er en gåte. Forskning viser at fargesynet på mange måter er velutviklet; ørreten kan skille de ulike fargetonene vel så godt som vi mennesker kan.

Så er det jo noe med at fargene inneholder vekslende mengder energi, og fordi det totale lyset avtar med dybden, oppfattes de ulike fargenyansene forskjellig fra sjikt til sjikt. Kan hende ikke det viktigste for ørreten, som i store deler av livet opererer i de øvre vannlag, men likevel, her er noen fakta.

Dypest går blåfargen, tett fulgt av grønt. Hvis vannet er grumsete, reduseres derimot rekkevidden av det blå til et minimum. På samme måte minsker også grønt synligheten, men sammen med gult holder grønt stand som en av de mest synlige av alle. Ettersom vann gjerne ikke er fargeløst, blir dette mer komplekst enn som så.

Garvesyre i myr kan for eksempel gi vannet en svartbrun farge eller til og med en anelse rødt, humus gir gulbrunt vann, leire kan gi skiftende valører i grått eller blågrønt, algevekst gir vanligvis grønt vann og så videre. Blant alger kan for eksempel en grønn sluk forsvinne temmelig fort.

Du har sikkert prøvd solbriller med forskjellige glassfarger og sett at ting ser annerledes ut gjennom ett par brilleglass sammenlignet med et annet. På samme måte vil det fargede vannet filtrere lyset som trenger ned gjennom vannet, og påvirke fargen på sluken. Og jo dypere ned i vannet, desto sterkere er filtreringseffekten.

Når det blir knapt med dagslys, reduseres ørretens evner til å se, og i fullstendig mørke må vi regne med at det er andre sanseinntrykk som blir utslagsgivende. I dårlig lys vil behovet for maksimale kontraster muligens ha større betydning enn selve fargene.

Lokkemiddelet som synes mot nattehimmelen, bør da formodentlig være mørkt for å få optimal silhuetteeffekt, og om vi tror fisken kommer til å betrakte kunstagnet fra siden eller mot bunnen, kan hvitt eller i hvert fall så lyst som mulig være en god idé.

GAMLE FLUEKLASSIKERE

De klassiske fluemønstrene var heller ikke overlesset med materialer i grønt, selv om de ikke var helt fraværende. Med sitt metallgrønne ytre ble – og er fortsatt – påfuglherl en mye brukt komponent, spesielt til kroppen på mange våtfluere.

Og ved hjelp av farget ull, ble enda mer markant grønt anvendt på etterspurte mønstre som Trysilflua og framfor alt den udødelige Heckham Peckham Green, kjent som «HPG». Det finnes flere ver-

sjoner av denne supergode fiskefangeren, men utgave med grønn kropp har blitt stående som den største legenden av dem alle.

Med vinger og bust i olivengrønt er kanskje den glemte storheten Bromley Dark noe av det grønneste vi kan finne blant de gamle klassikerne. Det er mange av oss som fortsatt har plass i flueboksen til de gode, gamle våtfluene, om ikke annet av nostalgiske grunner.

Like fullt er det de moderne imitasjonene som nå dominerer. Det innebærer etterligninger som gjerne er mer realistiske i forhold til de virkelige insektene. Ettersom en rekke av ørretens næringsdyr faktisk har nyanser i grønt, bør dette avspeiles i flueboksen. ■

fiske@egmont.com

EN KNAPP PÅ DET GRØNNE

At bestemte farger i ulike situasjoner kan tiltrekke fisk, er kjent fra forskning. Studier av for eksempel stingsild i gytetiden har vist at rødt er en ekstrem trigger for aggresjon, og andre undersøkelser har fastslått at torsk kan favorisere krabber malt i signalfarger framfor de umalte.

Fiskebiologene kan fortelle oss mye, men det behøver likevel ikke være representativt for det som skjer i den virkelige verden i et ørretvann. Dermed skal vi ikke la kunnskapen om lys og farger i vann eller fiskeøyets fysiologi helt og holdent styre våre valg.

Sportsfiskere som liker å bryte med vedtatte sannheter, opplever hendelser

som motsier teoriene, snarere enn at de bekrefter dem. Ørretens atferd er relativt enkel. Det handler om å dekke behovene der og da. Den angriper følgelig av sult- eller jaktinstinkt, motivert av muligens én eller flere stimuli. Det kan være bevegelse, form, kontrast, lyd, lukt, farge og trolig andre faktorer som er ukjente for oss.

Når vi erfarer at en spesiell sluk eller farge gir suksess, er det god grunn til å tro at det er fornuftig å satse på dette, selv om det ikke kan underbygges vitenskapelig. Så veldig mer komplisert trenger det ikke å være – og for noen kan det bety at de holder en knapp på det grønne.

SLIK LURER DU DEN SKY FISKEN

Når fisken vokser seg større, blir den også klokere, og da blir den enda mer folkesky. Men det går an å lure den til å bli mer fortrolig med oss mennesker.

Folkesky: Menneskers inntreden i fiskens verden vil fra fiskens side bli oppfattet som unormal og uroe fisken.

Tekst og foto:
Cato Bækkevold

Sky fisk er et kjent fenomen, selv om mange sliter med å definere tilstanden. Noen ganger er fisken lite bitevillig, andre ganger er du på feil sted til feil tid med feil redskap.

Hvor ofte har du ikke opplevd at å bytte plass eller redskap virkelig har fått hull på byllen? For ikke å snakke om å snu døgnet, særlig på sommeren. Enkelte arter er beviselig mer aktive når dagslyset er på defensiven, og jeg har ikke tall på hvor mange ganger jeg har opplevd at brettet har dødd ut når sola kommer høyere opp på himmelen.

Etter enkelte arter, og særlig etter de større eksemplarene, er det ofte tvingende nødvendig å fokusere på å fiske morgen og kveld. At storfisken ikke hogger midt på dagen i solsteika, har ofte lite å gjøre med at fisken er sky, men heller med at den er passiv.

KROKSKY FISK

Kroksky er et annet begrep som ofte brukes. Her er heller oppfatningen at fisken ikke nødvendigvis hogger på hva som helst, gjerne som et resultat av at den er selektiv, eller at det har blitt fisket relativt mye i det aktuelle vannet eller vassdraget, noe som bidrar til at fisken heller blir folkesky.

Og akkurat dette med folkesky fisk er det forbausende få som ser ut til å reflektere over. For blir fisken folkesky? Her vil jeg svare et rungende ja!

Det kan være mange faktorer som fører til at fisken skremmes fra å bite, og en av de viktigste faktorene er faktisk oss. Vår inntreden i fiskens verden vil fra dens side bli oppfattet som unormal, og ting som bryter med normalen

kan uroe fisken. Og som stort sett alle sportsfiskere har erfart, skremt fisk biter ikke.

ØKER MED ALDEREN

Fenomenet tiltar desto større fisken blir. Instinkt er en ting, men det er bevist at fisken kan lære og huske. Ellers er det også stor forskjell på forskjellige arter. Noen arter framstår som temmelig kørka, mens andre kan være vriene og mistenksomme til tusen.

Erfarne fluefiskere vil ha erfart mange ganger at fisken kan være lettskremt, helst i grunne klare elver under gode lysforhold. Bare skyggen av fluesnøret, et litt uforsiktig utlegg, eller for kort eller for tykk fortom, kan være nok til at fisken nekter å bite.

På De britiske øyer og på kontinentet er karpe vidgjeten for å være sær. I en programserie på TV for mange herrens år siden fikk vi se den profilerte sportsfiskeren Chris Yates sette opp et fugleskremsel ikledd tweed på en stake ved vannkanten.

Karpene i det aktuelle vannet stakk stort sett av når folk nærmet seg, og bitelysten var deretter. I skjul bak fugleskremslet kastet Yates ut mat til karpene, og etter hvert begynte karpene å venne seg til at dette fugleskremslet faktisk ikke utgjorde noen fare, men snarere heller var ensbetydende med mat.

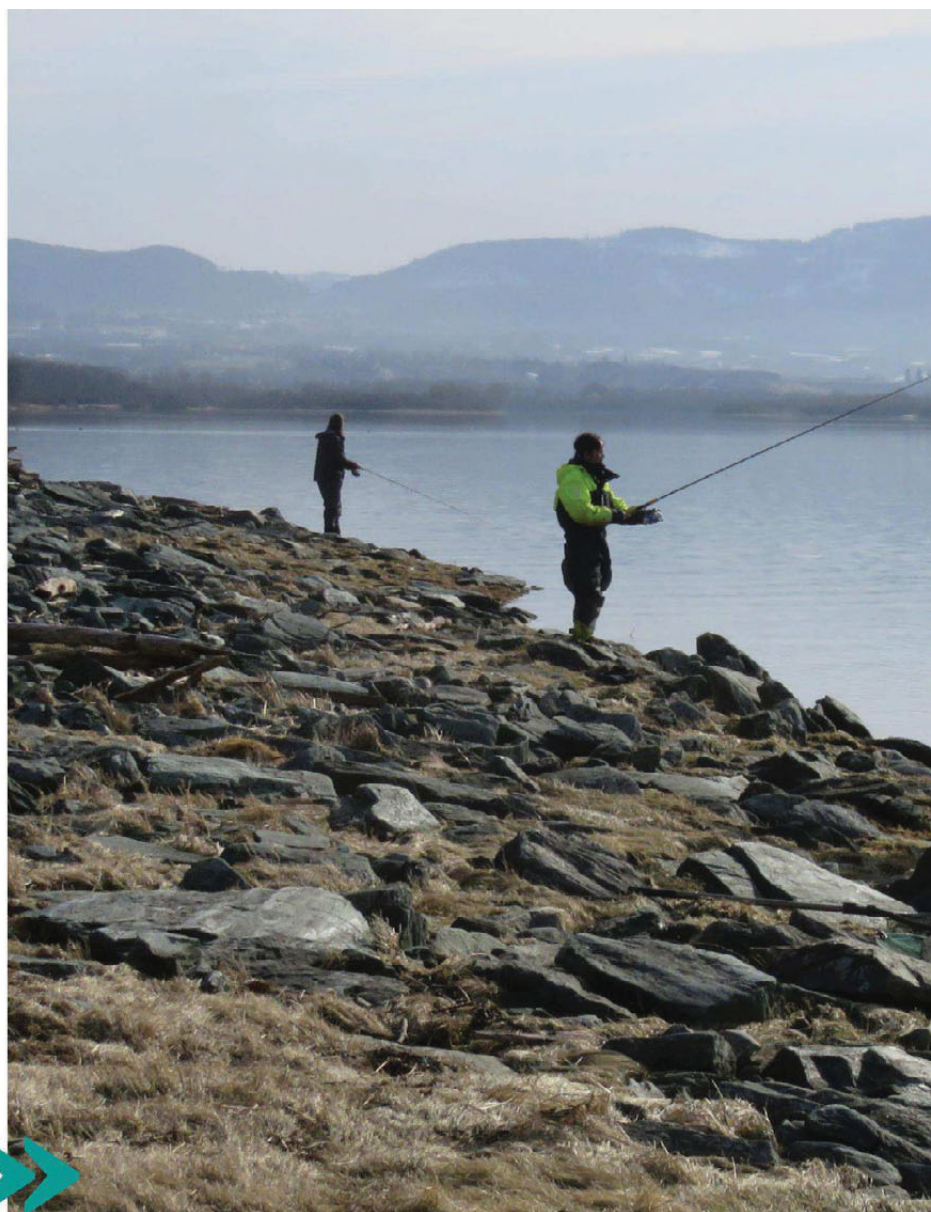
SMARTERE ENN FISKEN

Etter ei drøy uke var tiden inne for å teste. Yates stilte seg på samme plass

«Enda særere ble det da fisken ble sky for skyggen min da jeg lå og kikket nedi hullet.

Smarting:
Karpe er utvilsomt en av de smarteste fiskene, og den har helt klart evnen til å lære.

Ta pause:
Hvis fisken virker lettskremt, bør du la plassen hvile og la fisken få fred og ro til den tror at faren er over.

som fugleskremslet hadde stått, og i samme klær. Med minimalt med bevegelser vippet han uti en krok agnet med det samme han hadde føret karpene med i forveien

Resultatet ble fast fisk ganske kjapt, på et vann der ellers karpene hadde lært seg at menneskelig nærvær betød fare. Han måtte altså være smartere enn fisken! Jeg kunne lett ha ramset opp en haug med eksempler gjeldende kun karpe, men all den tid fisken er en marginal sportsfisk i Norge hopper jeg videre til røya.

SKYGGEREDD RØYE

Under isfiske på et vann i Midt-Norge opplevde vi at den tradisjonelle røyeblinken verken ga fisk eller lokket inn fisk under hullet. Men dersom vi frilinet en agnet krok på bønn, kom fisken snikende inn, luktet på agnet og tok seg

et par æresrunder før den endelig gapte over agnet. Uten tvil hadde fiskene sett mange forskjellige røyeblinker opp gjennom årene og lært seg å forbinde dem med fare.

En sprellende mark på bønn derimot, virket både mindre truende og mer lokkende. Enda særere ble det da fisken ble sky for skyggen min da jeg lå og kikket nedi hullet. Så lenge jeg lå og kikket ned i hullet, skygget jeg for det naturlige lyset som kom ned i hullet, og dette oppfattet fisken som mistenkelig.

Men dersom jeg satt musestille på kne på liggeunderlaget uten å kikke, kunne fisken snike seg inn og ta agnet. Det fjerner selvsagt en dimensjon å ikke kunne kikke på fisken, men innimelom kan røya bli så sær.

BLE FOR MYE BRÅK

Et mer nylig eksempel på at fisken kan

bli folkesky fant sted på et velkjent røyevann østpå. Snøen hadde forsvunnet og isen var ikke spesielt tykk. Vannet er grunt, krystallklart, og lyden av folk som boret hull samt gikk på isen med brodder skremte røya over alle hauger.

Småfisker lot seg ikke berøre i samme grad, men det totale fraværet av større fisk, samt reaksjonen på halvstor fisk talte sitt tydelige språk, her var det mye lyd de ikke likte.

Laksen er faktisk et ganske dårlig eksempel på dette, da den har et væremønster der den skal være den tøffeste i gata og jage bort forstyrrende elementer, så det skal en del til for å skremme en laks. Enkelte strekker i enkelte elver blir teppebombet med nærmest identisk redskap fra mange sportsfiskere uten at noen får noe.

Når «idioten» kommer og kaster

uti noe helt annet blir det plutselig fast fisk. Dette har imidlertid mindre å gjøre med at fisken er folkesky, men heller at de har lært seg at Møresilda 55 gram i kobber/rød fort kan bety trøbbel.

BORTE PÅ FLEKKEN

Et ganske talende eksempel på folkesky fisk var rundt årtusenskiftet da jeg jobbet i Lillestrøm, og selvsagt hadde fiskeutstyret liggende i bilen. Før og etter jobb testet jeg en velkjent plass etter asp, den eneste rendyrkede rovfisken blant karpefiskene i Norge.

Da jeg lot plassen hvile, både så og hørte jeg jagende asp i overflata som jagde mort og laue. Ploger, plask, virvler og høye smell i overflata vitnet om at de var på jakt. Med mindre jeg gjorde et fullstendig mislykket kast, var jeg temmelig sikker på hogg allerede på

Særing: Karpefisker asp er en glupsk rovfisk, men kan være lunefull og folkesky til tusen under visse forhold.

Skremmerna: Skipperen skjønte etter hvert at han måtte vente med å slå på ekkoloddet for å unngå å skremme fisken.

Skyggeredd: Ibland lar fisken seg skremme av skyggen vi lager når vi kikkefisker.

Atle Skjelde

første kastet. Men i det jeg satte tilslaget og fisket plasket i overflata, opphørte nesten all aktivitet som ved et trylleslag.

Ryggmargsrefleksen hos de aller fleste vil selvsagt være å fortsette å kaste, men det gjorde faktisk vondt verre. Min taktikk var i stedet å sette meg et stykke unna vannet og vente til fisken kom i gang igjen med å jage småfisk. Ofte kunne dette ta 15–20 minutter, men det var vel investert tid.

LA FISKEN FÅ HVILE

Nøyaktig det samme har jeg faktisk opplevd under tørrfluefiske etter røye

i høyfjellet. Da aspen igjen hadde kommet i jaktmodus etter den uvelkomne forstyrrelsen fra skikkelsen på land, kunne jeg ta et nytt kast, og ofte hogg det på dette kastet også. I løpet av en time gjorde jeg dermed bare tre-fire kast, men dette resulterte da også i tre-fire fisk.

«Less is more» er et mye brukt engelsk uttrykk, og det har definitivt også sin relevans når det gjelder sportsfiske. Dersom jeg kom ned til plassen og så at det var andre som sto der og fisket allerede, snudde jeg oftest på hælen og dro hjem uten å engang rigge opp utstyret.

Det hendte at det kom folk mens jeg sto og kjørte fisk, og de fikk et enormt hastverk med å rigge opp utstyret, og deretter fulgte en frenetisk kasting uten resultat. Litt forundret registrerte de at jeg pakket sammen utstyret og dro, til tross for at jeg nettopp hadde fått en fisk. Så dersom du opplever at fisken virker lettskremt, er mest sannsynlig noe av det beste du kan gjøre å la plassen hvile og la fisken få fred og ro til den tror at faren er over.

LYDBØLGER TIL UBEHAG

Umiddelbart vil man fort tenke at dette kun gjelder fiske på grunt vann, og helst i klart vann. Vel, vannet som renner inn i Øyeren er ikke spesielt klart, og at fisken kan bli skremt av menneskelig aktivitet, har også fått noen litt uventede utslag.

Et eksempel er torskefisket i Øresund mellom Sverige og Danmark. Enhver oppegående skipper har selvsagt et ekkolodd i båten, men etter noen år noterte skipperne på turbåtene i Øresund at med en gang de fant en stim med torsk på ekkoloddet, stakk fisken av.

Den rett og slett rømte området umiddelbart. Et ekkolodd sender jo ut lydbølger via transduseren, og konklusjonen var at fisken forbandt denne lyden med noe ubehagelig og stakk av. Normalt sett var modusen til skipper og sportsfiskere at de lette rundt til de fant en stim, skipperen ringte i bjella om bord, og sekunder senere suste kanskje 10–12 pilker rett ned i stimen.

Fisken lærte seg etter hvert at dette var dårlig nytt, og reagerte med å stikke av. Etter hvert fant en litt mer filosoferende skipper ut at han skulle slå av ekkoloddet i samme øyeblikk som stimen dukket opp på skjermen, og dette ga straks bedre resultater.

Men etter hvert gjennomskuet også fisken dette, så da var det på tide å se på praksisen hos fiskerne. 10–12 digre pilker som raser rett ned i stimen skaper fortsatt voldsom uro, så nå ble heller teknikken å slippe pilkene rolig ned. For at dette skulle fungere måtte alle om bord være enige i dette, for her kunne fort noen bli egoistiske og slippe sin pilk kjøpt ned for å komme først til fisken, og dermed ødelegge for alle.

SNIKENDE GERILJA

Typisk nok skjer slikt helst i hardt fiskede områder, eller i områder der det

Lydbølger skremmer: Et ekkolodd er nyttig når du skal lokalisere fisken, men når fisken skyr lydbølgene ekkoloddet skyter ut, virker det mot sin hensikt.

er mange båter på et lite område. En kompis som var med på VM i skreifiske i Svolvær opplevde nettopp at fisken var i dette lunet, og først etter striks justis i båten gikk alle med på planen, og resultatet ble langt bedre etter at de la om taktikken til snikende gerilja i stedet for stormtropp-taktikk.

Dette krever selvsagt en viss grad av disiplin, noe som kan være en mangelvare hos mange sportsfiskere. Men akkurat disiplin, tilbakeholdenhet og tålmodighet er nøkkelelementer når fisken er sky. Jegere vet godt at det sjelden er smart å brase gjennom skogen dersom man søker et bytte som er sky.

IKKE HJERNEDØD

Mange sportsfiskere har knapt tenkt over at det samme også kan gjelde fisken. Å undervurdere fisken og tro at den er en hjernedød eltemaskin 100 prosent av tiden er den største tabben man kan gjøre. Selv en fisk som håkjerling kan bli sær.

Ofte er det justeringer i hvordan man serverer agnet som skal til. I de aller fleste tilfeller betyr dette en langt mer diskret tilnærming. I mange tilfeller betyr det også å gå ned i størrelse på agnet. I andre tilfeller kan det handle om å erstatte kunstig bevegelig agn med naturlig agn som henger eller ligger stille.

Og ikke minst, det er svært sjeldent noe sjakktrekk å annonsere for fisken at du har ankommet og er klar for å fiske. Kun under isfiske på svært grunt vann har jeg opplevd at fisken har blitt skremt av roping, men tramping, også på tynn is, er aldri smart.

Å sparke i steinene langs en steinete bredd er heller ikke lurt. På myr må man være ekstremt lett på foten for å unngå å lage avslørende bølger på vannet. Over grunt vann fra båt legger du deg ikke på selve fiskeplassen, men et stykke unna og kaster inn over godplassen. Det vil si, du kaster forbi godplassen og sveiver sakene inn over plassen.

Jeg gjør det samme på vak også, med mindre jeg fisker med flue. Tidligere ble det arrangert fiskesti der en av grenene var korrekt fiskemessig opptreden ved vannkanten. Kanskje hadde det vært på sin plass å gjenopplive denne aktiviteten? ■

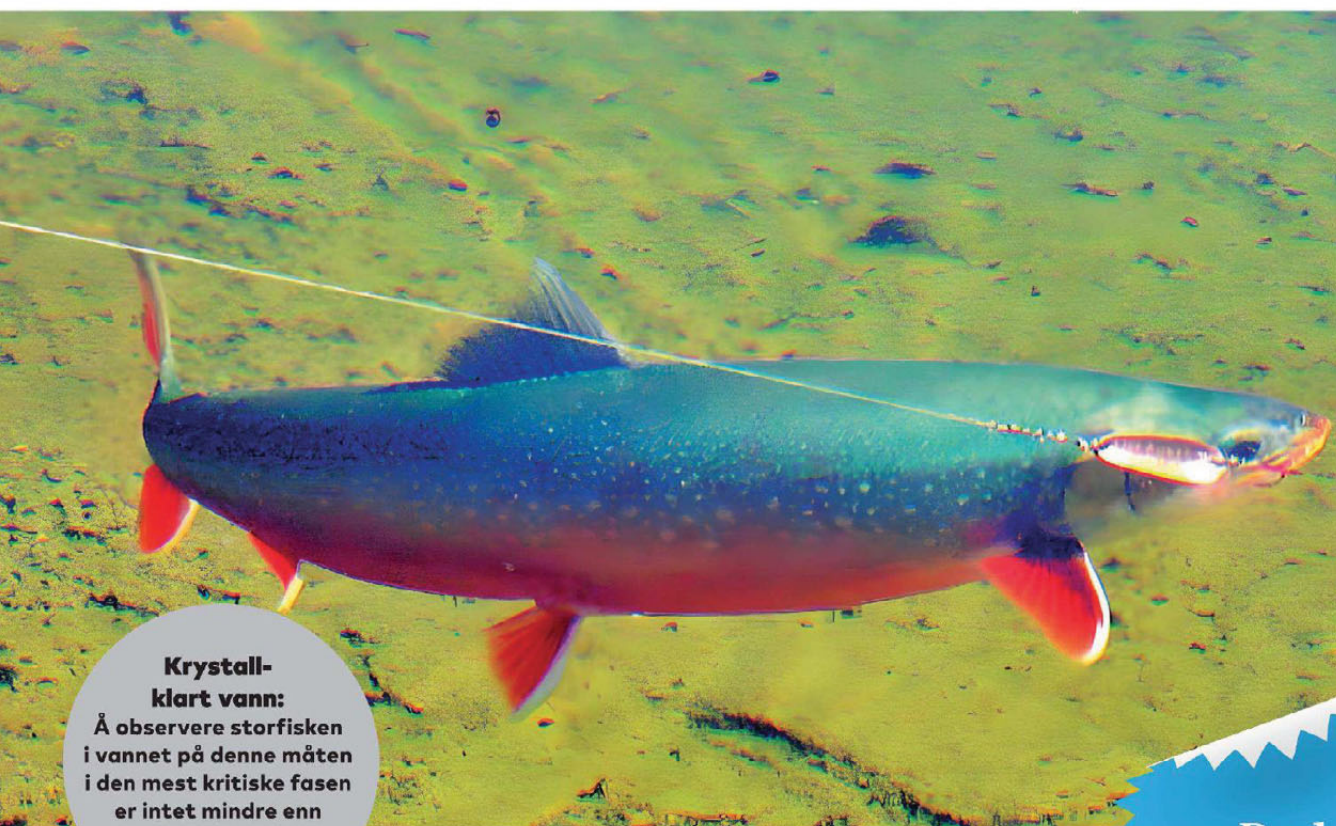
fiske@egmont.com

Følsom fisk: Mange tenker på torsken som temmelig dum, men den kan være sensitiv hvis sansene blir bombardert med for mange inntrykk.

Vær smartest: Denne røya skydde den klassiske røyeblinken. Men et agn på bunnen ble akseptert.

**Krystall-
klart vann:**
Å observere storfisken
i vannet på denne måten
i den mest kritiske fasen
er intet mindre enn
nervepirrende.

Bød på
kamp

RØYETUR med mye attåt

Fiskesommeren er ikke komplett uten en tur etter røya langt inne i fjellheimen. Det blir sjelden bomtur og turen byr på så mye i tillegg at vi er storfornøyde uansett.

Tekst og foto:
Lars H. Krempig

Vi skal langt til fjells, men motivasjonen for å komme seg inn i røyeriket er på topp. Sørlig drag og høytrykk er super værmelding for røyefiske. Vi har ikke mange dager på oss, så for å gjøre unna de første milene raskest mulig starter vi på sykkel.

I Finnmark er det mange gamle og nye kjerreveier som er egnet for sykkel, og én av dem går i riktig retning for vår del. Med god hjelp fra våre firbeinte venner går kilometerne raskt unna,

men vi må jobbe selv også, og blir rimelig svette og støle etter hvert som høydemeterne slukes.

KVELDSFISKE

Det tar tid før vi endelig er på plass ved godvannet inne i fjellheimen. Først da teltet er oppe, kan vi gå løs på den første fiskeøkta. Fisket skal tradisjonelt være bra på denne tida av døgnet og året, men med røya vet man aldri.

Stillheten og roen er til å føle på. Sjelden føler jeg meg så avslappet som

Bredt glis:
Sigurd er mer
enn fornøyd over
sin flotte røye.

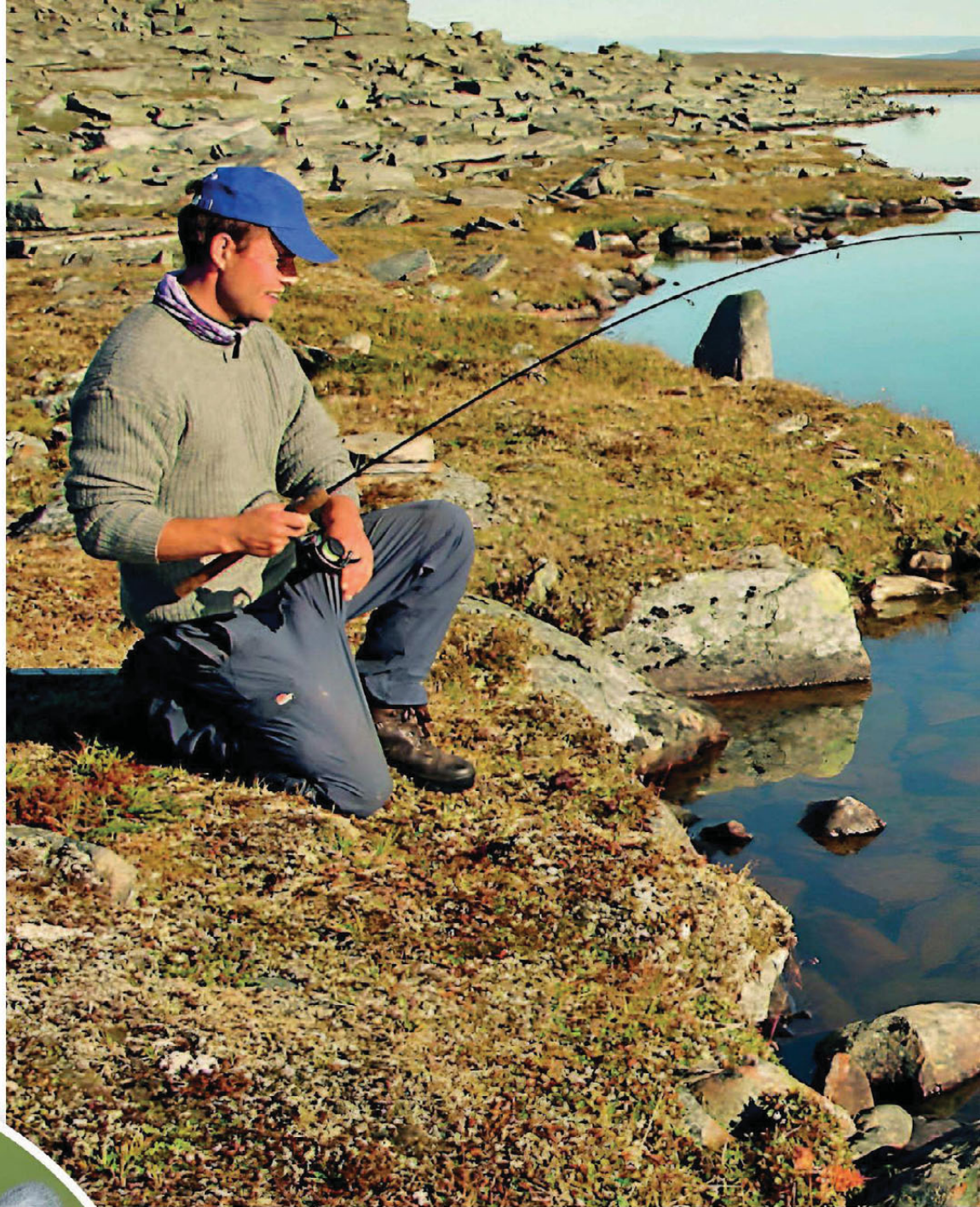

når jeg rusler rundt et stille vann med fiskestanga. Midt i denne intense stillheten hører jeg plutselig en merkelig lyd i det fjerne. Den minner meg om bjeffing. Jeg fortsetter å kaste, mens bjeffingen fortsetter.

Da går det opp for meg hva det må være: Fjellrev! Planen for neste dag er raskt formet – et fjellrevhi noen kilometer unna må sjekkes! Tidlig neste morgen trasker jeg av gårde. Sigurd benytter sjansen til å få et par timer ekstra på øyet. Han vil heller spare kreftene til røyefisket.

I det lettgatte terrenget kan jeg småspringe av gårde. Den karakteristiske bjeffinga må stamme fra fjellrev – ingen tvil om det. Det betyr at det kan ha vært fjellrevyngling i fjellene her i sommer. Fjellervhi er lette å oppdage når man vet hva man skal se etter. Som en grønn oase skiller de seg ut i terrenget.

På flere hundre meters avstand stopper jeg og tar meg god tid med kikkeren. Ja visst – der sitter det et dyr. Jeg blir helt varm av glede og fryd. Dette er virkelig et sjeldent syn, for denne vesle reven er en utrydningstruet art i Norge. I flere timer ligger jeg der og kikker på det ene dyret.

Sjeldent syn: Det var oppmuntrende å se at fjellreven hadde ynglet denne sommeren.

Etter atferden å dømme virker det som om det er en valp. Kanskje er dette én av de få ynglingene i hele landet denne sommeren? Jeg avslutter besøket med en rask visitt bortom hiet for å ta noen bilder. Minst mulig forstyrrelse er viktig rundt slike hiområder.

FAST FISK!

Nede ved teltet har Sigurd formiddagskaffen klar. Han har allerede tatt en runde rundt vannet, uten å få noe som helst respons. Til tross for godvær og god temperatur i sola, er det lite vak å se.

Vi satser på sluk framfor flue. Det kan godt være at hovedproduksjonen av larver og insekter er over for sommeren og at hoveddietten har endret seg litt. På et av de første kastene etter den gode

kaffepausen blir det fast fisk, og Sigurd hyler om kapp med snella, og omtrent like høyt.

Etter flere saftige utras kommer røya inn på grunna. Sigurd gliser sitt bredeste glis, og er i rene transen. Det er en nervepirrende situasjon. Det blikkstilte vannet gjør at vi ser røya som om det skulle vært et akvarium.

Sigurd får endelig håvet fisken, og heldiggrisen kan slippe jubelen løs. Snakk om flott fisk! Våre mistanker om diettvalg viser seg å stemme. Magen er full av store, feite skjoldkreps. Ikke lett å konkurrere med disse godsakene.

Vi er optimister og fisker lenge og vel utover dagen – uten hell. Motivasjonen er at det sikkert blir bedre brett til kvelden, men etter totalt manglende kveldsbett blir vi nok en gang overbe-

vist om at røyefisket like gjerne kan være best på høylys dag som i lune, fine kveldstimer.

For min del blir det fangst i form av fantastiske opplevelser på kamerajakt, flotte stemninger og ikke minst et yrende fugleliv. Fjellrypesteggen rusler rundt i steinura. Sandloen synger sine ensformige klynk, dypt bekymret for sine håpefulle kyllinger som piler rundt på jakt etter føde.

Etter flere dager i røyeriket må jeg konstatere at jeg fortsatt ikke har fått en eneste fisk. Likevel er jeg storforneymd med fisketuren. Det er godt å være ute og bare få nyte fjellet disse sommerdagene. Det kommer nok nye storfisker neste sommer. ■

fiske@egmont.com

Tålmodig: I det klare vannet kan vi se røya helt tydelig.

Festmåltid: Stekt røye er den beste turmaten en villmarking kan få.

**MAT FRA
SJØ OG INNSJØ**

Gull i fjæra

**Havforskningsinstituttet har meldt at havbunnen
er teppelagt med blåskjell flere steder i
Oslofjorden.**

Tips!

Appen
Blåskjell forteller
om blåskjellene
er spiselige.

Enkelt og perfekt: Har du en kjele og en skvett vin eller vann i sekken, kan du dampe nyplukkede blåskjell på stranda. (Foto: Trude Witzell)

Røyka blåskjell: Legg blåskjell rett på grillristen, gjerne under lokk. Ta de av grillen med en gang de åpner seg. (Foto: Carl Martin Nordby)

Blåskjell med bearnaise

Det fins et utall med tilbehør som passer til blåskjell. Kjøp gjerne ferdig bearnaise på boks.

- 4 porsjoner
- 2 kg blåskjell
- 100 g gulrøtter
- 100 g løk
- 100 g fennikel
- 2 dl tørr hvitvin
- 0,5 dl rapsolje
- 4 eggeplommer
- 100 g løk
- 1 potte frisk estragon
- 1 potte frisk kjørvel
- ca. 1/2 dl eplisidereddik
- ca. 2 dl nøytral olje
- Salt, nykvernet pepper
- Loff

Skrell og kutt gulrot, løk og fennikel i små terninger og fres i olje på høy varme. Vask og skrubbe skjellene, og fjern trådene. Kast skjellene som er knust og skjellene som ikke lukker seg. Ha øvrige skjell i kjelen sammen med vin. Kok under lokk i fem minutter. Hiv skjellene som ikke har åpnet seg. Bernaise: Skrell og hakk løk og estragon og fres i olje. Ha i eddik og kok inn til det halve. Skru ned varmen. Pisk eggeplommer og spe inn i kjelen under omrøring. Dette må ikke koke, da skiller sausen seg! Spe deretter med olje som også piskes inn, til du får ønsket konsistens. Smak til med salt og pepper. Servere med ristet loff.

Tekst og foto:
Peter Nagy

**I Halden
ligger et fint knippe
vann og tjern som er
perfekte å kombinere
med en handletur til
Sverige. Fiskemiddagen
fikser du selv.**

Fiske helt på grensen

Nær kiloen: En marktugge fristet
denne flotte ørreten som nær bikket
kilogrensen.

Grenseløse muligheter: Fiskevannene ved svenskegrensen er absolutt verdt å utforske.

Tekst og foto:
Stig Werner

A handle mat i Sverige kan være lønnsomt nok, men å bruke en hel dag bare på shopping er nær galskap for meg. Det ble til at jeg tok fram kartet for å sjekke om «harryturene» kunne kombineres med det jeg liker best, nemlig ørretfiske.

Min søken etter nye ørretvann på kartet stoppet på flere små og blå felt med vann helt inn mot svenskegrensen. De lå så nær grensen at et av dem hadde «delt statsborgerskap», mens de andre kun lå et godt slukkast unna.

FISKESKJELVEN

Neste dag gikk turen mot Halden og etter hvert fylkesvei 102 mot grenseovergangen. Et par hundre meter før riksgrensen bar det av sted på sykkel oppover grusveien mot de utvalgte vannene.

Første stopp var Otertjern. Vårfluer stripet på vannoverflaten, og enkelte flygemauro flakset måløst rundt. Fiskeskjelven kom umiddelbart, og da

en stor ørret viste snuten rett utenfor der jeg sto, gikk skjelvingen over til fiskefeber.

Verken denne ørreten eller andre lot seg overliste, så noe slukøret ruslet jeg over til Hestetjernet rett ved. Dette tjernet var alt annet enn enkelt å avfiske, for der bratte, barskurte skrenter ikke stupte ned i vannet, hadde Børre Bever gått bananas med trefellingen.

TILTALLENDE TJERN

Etter noen mislykkede kast etter enkelte vakende ørreter ruslet jeg videre mot neste tjern. Når en blå flekk på kartet navngis «Stutøye», er ikke forventningene særlig store, men desto mer gledelig var det da et meget tiltalende tjern dukket opp, der små skrenter, myrbremmer og myrtorver dominerte omgivelsene.

Og ikke minst vaket det kloss inntil land. Et par ørreter virket store. Ørreten ved den bratte skrenten virket skremt og ville ikke ta marktugga. Den andre derimot vaket ufortrødent videre utenfor myrtorva. En markagnet krok dalte ned i vannet der de siste vakringene døde ut.

Det var ingen respons, så jeg hevet stanga slik at marktugga ble løftet litt opp i vannet. Da var det brått bevegelse

Bra kombinasjon: Harrytur og ørretfiske kan utmerket godt la seg kombinere.

«Da en stor ørret viste snuten rett utenfor der jeg sto, gikk fiskeskjelvingen over til fiskefeber.»

Leverte varene: Stutøye viste seg å bli en gledelig overraskelse.

Selvberget: Fiskemiddagen trenger du ikke å kjøpe i Sverige; den fikser du selv.

i sena, og raskt ble det i stor fart dratt sene av snellespolen. Tilslaget satt, og etter en heftig kamp kunne fisken håves: En flott, bronsefarget ørret på 45 centimeter med en vekt ikke langt unna en kilo.

Jeg hadde fått mer enn hva som var lov å forvente av et slikt kjøpt og nokså impulsivt ørretraid. Handelen i Strømstad et par timer senere gikk som lek.

MANGE VANN Å UTFORSKE

Området kalles lokalt Berbyfjellet og består av et kupert terreng der spredt furuskog, barskurt fjell, lyng og lav dominerer på høydene rundt, og der tjernene ligger i fordypninger med steile skrenter og tettere skog rundt.

Det er mye fjell oppe i dagen, så stedsnavnene farges av det og kalles fjell selv om «fjellområdene» ligger kun et par hundre meter over havet, blant annet Signebøfjellet, Berbyfjella og Ankerfjella.

Totalt er det et titall vann man kan kalle typiske grensevann, med kort avstand til riksgrensen. Nord for fylkesvei 102 ligger vann og tjern som perler på en snor oppover i terrenget. Her selges det fiskekort for Stutaug, Hestetjern, Otertjern, Berby-Langevann, samt Søndre og Nordre Svartholstjerna.

Man kan følge bomveien innover, men for å spare tid og krefter kan det være smart å ha med sykkel. Berby-Langvannet er det største vannet.

Favoritter:
Sluker i kobber
og rødt anbefales
av lokal-
kjente.

Skjulte perler:
Ørretfiske er
ikke det man
først forbinder
med Østfold,
men det gjøres
mye bra arbeid i
jeger- og fiske-
foreningene, og
resultatet er
flere områder
med gode ørret-
bestander.

Det er langt og smalt, og man kan faktisk fiske fra grusveien som sneier sørenden. Her virker det å være forholdsvis mye fisk, så det er gode muligheter for fangst.

De andre nærliggende blå flekkene på kartet er av tjerns format. Her svømmer ørret av varierende størrelse, og det finnes fisk godt over den magiske kilogrensen.

UTSTRAKT KULTIVERING

Sør for fylkesvei 102 ligger Tatertjern synlig fra veien. I tillegg vil man litt lenger sør komme til Svarttjern, Kutjern og Trolldalsvannet. Alle vann og tjern med bestander av ørret, der det er mulig å få seg en hyggelig overraskelse.

Helt i sør, på platået som kalles Signebøfjellet, ligger også noen grensenære vann og tjern med ørretbestander og fiskekortsalg. Dette innbefatter blant

annet Nordre Hogsjøen, Årbutjernet og Svenstjernet. I tillegg er det nær 20 vann og tjern som ligger noe lenger inn på norskesiden, men som har tilsvarende gode fiskemuligheter.

Dette er vann og tjern med beliggenhet på Ankerfjellet litt lenger øst, og innbefatter blant annet Mørtevann, Øvre- og Nedre Sørvann, Angertjern, Elgtjern, Langettjern, Trettertjern og Bjellåstjern. I tillegg til ørret skal det finnes abbor i de fleste lokaliteter.

Det er AJFF Halden som forvalter vannene, og de driver i dag utstrakt kultiveringsvirksomhet i ca. 30 innsjøer og tjern innenfor Haldens kommunegrenser. For dem som foretrekker større innsjøer, eller svært enkel tilgjengelighet, er det mulig å fuke sena i Ørsjøen, Store Erte og Kirkevannet. ■

fiske@egmont.com

KJEKT Å VITE

Fiskekort: Det er AJFF Halden som disponerer og selger fiskekort for grensevannene. Fiskekortpriser (2025): Døgnekort: 350/500 (ikke medlem). Ukekort kr 1500/2000 (ikke medlem).

Fiskekortsalg: Jernia Billington, Storgata 6, 1767 Halden. Telefon 69172420. E-post: post@billingtonjern.no.

Atkomst: Kjør E6 mot grensen og ta inn på riksvei 21 Svinesundveien ved Svinesundparken. Følg veien gjennom Halden sentrum og ta til høyre inn på fylkesvei 22 Iddefjordsveien, og følg denne til kryss der fylkesvei 102 Berbyveien tar til høyre. Et par hundre meter før riksgrensen går det en bomvei opp til høyre. Her er det mulig å parkere. For å komme til Strømstad krysser man riksgrensen og kjører veien gjennom Håvedalen til Strømstad.

Mer info: www.ajffhalden.no, www.turkart.no/ østfold (interaktivt kart med blant annet info om fiskebestander)

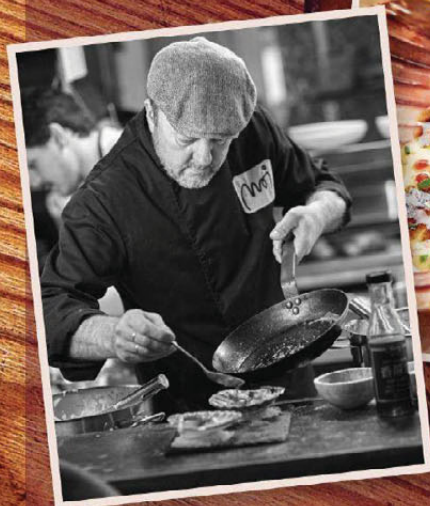
Favoritt- måltidene fra Farmen!

I TV 2-serien «Farmen kjendis» var det naturlig for Trond Moi å ta rollen som kokk på gården.

Han briljerer med lekre og smakfulle retter med et begrenset utvalg råvarer, til stor glede for deltakerne.

Nå kan du selv skape hverdagsgourmet på kjøkkenet – akkurat som Trond! Han viser deg hvordan du med få ingredienser kan trylle fram bærekraftige, sunne og ikke minst smakfulle retter!

I boka får du oppskrifter på favorittmåltidene til deltakerne, festmenyene og middagene som alle jublet over, og kokkens egne signaturretter. Trond byr også på noen hemmelige smøtips som gir kokken zen, alt du kan gjøre med poteten, eggeretter, grønnsaksretter, bakverk, tilbehør og desserter.

Trond så hva som måtte gjøres – det gjorde ikke alltid vi andre. Det tok en stund før vi skjønnte at pausene alltid burde brukes til å skrelle poteter, slik at alle kunne holde seg mette.

Elin Tvedt

I ettertid har jeg tenkt på hvor snill Trond er, og hvor mye han jobbet. Han var oppe før alle andre, og stod på og passet på at alle fikk mat. Han jobbet beinhardt med ukesoppdragene i tillegg. Han er bare snill rett igjennom, hele fyren, og en skikkelig arbeidskar.

Alexander Stenfeldt Seterstøl

EGMONT

Veil. pris kr 449,- | I salg hos Bladkiosken.no eller en bokhandel nær deg!

Da svigermor ble hekta på meite

Våren er den beste tiden på året, og med varmere vær og økende vannstand i elvene, må det børstes støv av meitestengene, grunnfôret må blandes og feederkurvene finnes frem.

Da verdens beste svigermor ringte fredag ettermiddag og lurte på om vi hadde lagt noen planer for lørdagen og om vi ville ha besøk, hadde min samboer og jeg allerede planene klare. Vi skulle på fisketur til Glomma. Med fine forhold var det stammen som lokket oss ut døra.

Responsen i andre enden av telefonen var litt «åja.. ferskvannsfiske... Glomma?!» Jeg spurte om hun ville være med oss på fisketur og lovt at det kom til å bli masse fisk, at det ikke var så mye mygg ennå og med middag ute i det fri var det ingen tvil, hun ville bli med.

Med ett kjente jeg på et enormt press til å levere masse fisk selv når jeg vet at Glomma på våren kan være ganske lunefull, nesten uansett hvor du fisker.

Den lokale sportssjappa var utsolgt for meitemark så jeg måtte faktisk ringe svigermor og overta-

le henne til å kjøpe med en boks. Både hun og min samboer hater meitemark som pesten, og klarer ihvertfall ikke å sette dem på kroken. Men med løfte om at jeg skulle agne kroken for dem, var det greit. Jeg hadde nemlig klekket ut en liten plan, sånn i tilfelle fisket skulle vise seg å være elendig.

Etter å ha fått pakket alt fiskeutstyret inn i bilen, insisterte jeg på at de måtte bli med i boden. Det er nemlig her jeg har gjemt alt grunnfôret mitt, og jeg så

på det som en sjanse til å vise ferdighetene mine med å blande grunnfôr, og forklare hvorfor fisken liker det så godt.

Selvfølgelig med et glimt i øyet, for jeg vet jo at det er like kjedelig og tørt som grunnfôret i seg selv å høre på hvorfor jeg bruker krillbasert grunnfôr til stam og tilsetter pellets, feedstimulate og så videre.

Jeg ble ledd av mer enn én gang under seansen. Svigermor var svært

Jeg rigget opp stenger til alle og agnet med reke. Fisket var elendig. Skikkelig elendig, faktisk.

skeptisk til alle disse greiene og det var også meningen. Det var samboeren min første gang vi dro på meitetur sammen også, men når det viser seg at ting fungerer så bra som det gjør, øker interessen deretter. Det skal sies at svigermor er fra det glade sørland, og at i Kristiansand fisker de makrell og ikke disse små karpfiskene ingen har hørt om. Og hun synes at reke i ferskvann er en rar ting.

På plass ved Glomma ble grunnfôret blandet sammen og kastet ut, før jeg rigget opp stenger til alle sammen og agnet med reke. Fisket var elendig. Skikkelig elendig, faktisk. Noe annet som var skikkelig elendig var at fiskeplassen

**ANDREAS
NÆRISTORP**
*Sportsfisker
og grinebiter*

hadde grodd igjen, noe som gjorde det vanskelig for oss å kaste ut.

Jeg tok fram ryddesaga. Til min samboer og svigermors store overraskelse kappet jeg ned noen hundre små trær som den reneste friluftsmannen. Deretter freste vi noen burgere i panna. Det er et bra fisketriks, for da jeg tok den første biten, skjedde det som alltid skjer. Det nappet til noe voldsomt, og det jeg lenge trodde var en fin stam, viste seg å være en krakilsk halvannen kilos vederbuk.

Den hadde bare veldig lyst på reke til kveldsmat, til stor ståhei for hele reisefølget. Men dette var bare begynnelsen. Jeg hadde nemlig registrert at noen brasmer strøyk på sena mi og spiste på føret. Nå var det best at den lille planen min fungerte, så jeg kunne få opp stemningen enda et hakk.

Jeg byttet ut reke med meitemark på stengene deres, og jeg tror det tok et minutt før det kom et langt, fint og rolig napp på stanga til svigermor. Typisk brasme. Jeg ga instruksjoner på når og hvordan hun skulle sette tilslag, og da fisken ble krokert og jeg fikk den i håven, var skepsisen byttet ut med ekte fiskeglede. Svigermor hadde fått sin første brasme.

Ikke ville hun gi seg heller, så de neste par timene fikk hun ytterligere fire brasmer, og min samboer fikk like mange. Jeg fikk ingenting. Det var akkurat sånn som det skulle være. Stammen glimret med sitt fravær, og det var like greit.

Noen turer handler ikke om størst fisk og mest fisk, men at alle koser seg og har det hyggelig sammen. Som her ved Glommas bredder med sola i fjeset, sammen med den sprø svigersønnen som kaller seg specimenfisker, og som liker «å mate fiskene» med masse rart grunnfôr.

Om svigermor blir med på fisketur neste gang, og om hun ble litt hekta, spør du? Gjett om, nå står både vederbuk og stam på bucketlisten, og det er opp til guiden å levere dette og mer til. God sommer! ■

fiske@egmont.com

neste utgave

KOMMER
15. august

Bengt-Ares fire favorittfluer

Bli med Philip på høstfiske etter ørret

Og selvsagt, mye, mye mer!

Returadresse:
ART AS
Postboks 209
2021 Skedsmokorset

15 UTG. KUN KR 349*

+ 4 lekke ølglass i gave

Gave til deg: 4 ølglass

Nyt ølen din i stil med disse elegante ølglassene. Perfekt for enhver anledning! Glassene er produsert i Italia og rommer 0,33 l

**DU SPARER
1435,-**

Så mye sparer du

15 blader i butikk	kr 1485
+ verdi ølglass	kr 299
Totalverdi	kr 1784
Din pris	kr 349*
Du sparer	kr 1435

*+ porto kr 49 for gaven

Det lønner seg å abonnere!

Som abonnent får du Vi Menn levert hjem hver uke! + Eksklusive temautgaver som Vi Menn Bobil, Vi Menn Båt og Vi Menn Premier League.

Abonnementet løper til du sier opp. Du kan si opp når du vil. Etter introduksjonstilbudet er ordinær pris kr 571 for 16 utgaver.

Send SMS **VIM76** til 2205 eller scan QR-koden

